

Bruxelles, 10 decembrie 2018
(OR. en)

15086/18

CFSP/PESC 1150
COPS 470
CSDP/PSDC 712
COHOM 161
RELEX 1047

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă: Secretariatul General al Consiliului

Destinatar: Delegațiile

Nr. doc. ant.: 14943/18

Subiect: Femeile, pacea și securitatea
- concluziile Consiliului (10 decembrie 2018)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului privind femeile, pacea și securitatea, astfel cum au fost adoptate în cadrul celei de a 3662-a reuniuni a Consiliului din 10 decembrie 2018.

CONCLUZIILE CONSILIULUI PRIVIND FEMEILE, PACEA ȘI SECURITATEA

CONSILIUL a adoptat următoarele concluzii:

1. Egalitatea de gen și drepturile omului fac parte din nucleul valorilor europene și constituie priorități de sine stătătoare integrate în toate politicile Uniunii Europene. Consiliul reamintește angajamentele Uniunii și ale statelor membre în vederea punerii complete în aplicare a Agendei privind femeile, pacea și securitatea (FPS), care constă în Rezoluția Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (RCSONU) 1325 și rezoluțiile adoptate în continuarea acesteia, asigurând integrarea deplină a acesteia în toate eforturile depuse de UE în sprijinul păcii durabile, al securității, al drepturilor omului, al justiției și al dezvoltării, în contextul cooperării UE cu alte organizații regionale și internaționale, astfel cum se prevede în Strategia globală a UE. Acest lucru va fi realizat prin integrarea perspectivei de gen în toate politicile UE, inclusiv în cele în materie de securitate, prevenire și soluționare a conflictelor, precum și de consolidare a păcii pe termen lung. În acest sens, UE și statele sale membre sprijină punerea în aplicare a Agendei privind FPS în cadrul ONU.
2. Consiliul salută noua abordare strategică a UE privind femeile, pacea și securitatea (Abordarea strategică a UE privind FPS), care valorifică „Abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind femeile, pacea și securitatea” din 2008, înlocuind-o. Abordarea strategică a UE privind FPS subliniază necesitatea unor angajamente și acțiuni concrete, precum și necesitatea de a implica, proteja, capacita și sprijini femeile și fetele pentru a se ajunge la pace și securitate durabile drept componente intrinsece ale drepturilor omului și ale dezvoltării durabile, în concordanță cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și cu obiectivele sale de dezvoltare durabilă, precum și cu Consensul privind dezvoltarea. În plus, Consiliul salută modul în care Agenda privind FPS abordează violența sexuală din timpul conflictelor ca parte a unui spectru mai larg de vulnerabilități și violență bazate pe gen strâns legat de inegalitățile persistente și de atacurile mai ample privind egalitatea de gen și drepturile omului în cazul femeilor și fetelor, inclusiv violența online, digitală și cibernetică.

3. Consiliul reafirmă că Agenda privind FPS trebuie aplicată în toate acțiunile externe ale UE și că reprezintă, ca atare, un element important al abordării integrate a conflictelor și crizelor externe, având în vedere provocările prezentate în studiul global al ONU privind RCSONU 1325. Consiliul reamintește angajamentul Uniunii Europene și al statelor sale membre de a continua să utilizeze analiza de gen, să colecteze date defalcate, (inclusiv după sex, vârstă și handicap, dar nu limitate la acestea) și să integreze perspectivele de gen drept strategie esențială, alături de echilibrul de gen și de acțiuni specifice în vederea realizării egalității de gen și a capacitării femeilor în toate cadrele de politică relevante, inclusiv în materie de politică externă și de securitate, dezvoltare, comerț, finanțe, ajutor umanitar, migrație, justiție și educație, precum și prevenirea și combaterea extremismului violent și a terorismului.
4. Abordarea strategică a UE privind FPS identifică acțiuni în domeniile esențiale, prevenția, protecția, ajutorul și redresarea, precum și în cadrul celor două aspecte cu caracter supraordonat și transversal, integrarea perspectivei de gen și participarea. Aceste acțiuni sunt interconectate și se consolidează reciproc. De asemenea, Consiliul salută faptul că diversitatea și elementele care se intersectează ale identităților sunt recunoscute în Abordarea strategică a UE privind FPS, inclusiv accentul pus pe punerea sa în aplicare de către toți și în beneficiul tuturor. În acest context, este important să se continue implicarea bărbaților și a băieților în calitate de agenți pozitivi ai schimbării.
5. Consiliul afirmă că punerea în aplicare a Abordării strategice a UE privind FPS ar trebui să fie realizată prin implicarea politică și diplomatică a conducerii UE, promovând participarea echitabilă și semnificativă a femeilor la toate acțiunile externe ale UE, nu doar la cele pe teme precum drepturile femeilor, ci la toate acțiunile, inclusiv la cele referitoare la pace și securitate.

6. Consiliul reafirmă că Agenda privind FPS urmărește să garanteze că drepturile, agentivitatea și protecția femeilor și fetelor sunt întotdeauna respectate și susținute, atât înaintea conflictelor, cât și în timpul acestora și în perioadele post-conflict. Astfel, Agenda privind FPS este universal aplicabilă și, prin urmare, trebuie să fie pusă în aplicare atât la nivel intern, în Uniunea Europeană și în statele sale membre, cât și în cadrul acțiunii externe, astfel încât acțiunile să poată fi coerente, credibile și cu impact. Acest obiectiv va fi atins prin integrarea perspectivei de gen și a participării femeilor în toate contextele, de la analiza conflictelor la acțiunile subsecvente, inclusiv facilitarea dialogului, medierea, negocierile de pace și alte instrumente de prevenire și soluționare a conflictelor. De asemenea, obiectivul va fi realizat prin punerea în aplicare a unor măsuri specifice, inclusiv de formare a forțelor militare și polițienești, care vizează egalitatea de gen și capacitarea femeilor și a fetelor.
7. Consiliul reamintește faptul că responsabilitatea pentru punerea în aplicare a Agendei privind FPS le revine statelor membre, precum și tuturor celorlalți actori ai Uniunii Europene, inclusiv Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE), delegațiilor UE, Consilierului principal al SEAE în materie de egalitate de gen și FPS, serviciilor Comisiei, reprezentanților speciali ai UE, precum și misiunilor și operațiilor din cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC), fapt care reprezintă un element crucial în promovarea și punerea în aplicare a Abordării strategice a UE privind FPS. Este important ca Abordarea strategică a UE privind FPS să fie pusă în aplicare de către entități care întrețin legături cu UE, cum ar fi contractanții sau organizațiile finanțate de Uniunea Europeană. Consiliul subliniază importanța reflectării Abordării strategice a UE privind FPS în elaborarea de planuri naționale de acțiune de către statele membre.
8. Consiliul salută complementaritatea și sinergiile dintre Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen (GAP II) și Abordarea strategică a UE privind FPS. Consiliul subliniază că Abordarea strategică a UE privind FPS și GAP II sunt, ambele, cadre de politică relevante pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare și de violență la care sunt supuse femeile și fetele. În plus, Consiliul încurajează SEAE și serviciile Comisiei să exploreze în continuare modalități simplificate, ușor de utilizat și eficace de măsurare, monitorizare, evaluare și raportare a progreselor înregistrate în acest domeniu.

9. De asemenea, Consiliul aşteaptă cu interes instituirea, până în primul trimestru al anului 2019, a unui plan de acţiune concis, specific, măsurabil şi realizabil pentru punerea în aplicare eficace şi promovarea Abordării strategice a UE privind FPS. Acest plan de acţiune trebuie să fie sincronizat cu GAP II.
10. Consiliul salută perspectiva de a consolida şi stabili parteneriate şi alianţe cu alte organizaţii internaţionale, multilaterale şi regionale şi, în special, propunerea de creare a unor platforme formalizate pentru cooperare la toate nivelurile. Acestea ar trebui să includă instituirea unor forumuri adecvate unde să aibă loc schimburi de experienţă şi de bune practici şi să se stimuleze interacţiunile dintre practicieni, inclusiv consilieri în materie de egalitate de gen şi puncte de contact privind FPS, precum şi sprijinirea reţelelor existente de femei mediator pentru punerea în aplicare eficace şi durabilă a Abordării strategice a UE privind FPS.
11. Consiliul salută procesul deschis tuturor urmat pentru pregătirea şi redactarea Abordării strategice a UE privind femeile, pacea şi securitatea, prin dialog cu serviciile Comisiei, statele membre ale UE, consilierii în materie de egalitate de gen din cadrul misiunilor şi operaţiilor politicii de securitate şi apărare comune (PSAC), partenerii din societatea civilă, reprezentanţii mediului academic şi alţi parteneri multilaterali şi regionali. O abordare caracterizată prin incluziune ar trebui să rămână practica standard de lucru şi pentru procesele viitoare de redactare.
12. Consiliul subliniază importanţa contactelor şi a cooperării strânse cu ţările terţe, partenerii şi societatea civilă, inclusiv cu organizaţiile societăţii civile de la nivel local, regional şi internaţional, cu activişti independenţi şi organizaţiile pentru drepturile femeilor, în toate etapele punerii în aplicare a Abordării strategice a UE privind FPS şi pe tot parcursul ciclului de elaborare a politicilor, de la concepere la evaluare. O astfel de cooperare ar trebui să se desfăşoare într-un mod obiectiv şi caracterizat prin incluziune.
13. Consiliul invită Înaltul Reprezentant să revină cu rapoarte referitoare la activităţile şi progresele înregistrate de Grupul operativ informal al UE privind femeile, pacea şi securitatea şi la cele mai eficace modalităţi şi măsuri concrete de a atinge obiectivele atotcuprinzătoare ale UE privind egalitatea de gen, capacitatea femeilor şi punerea în aplicare pe deplin a Agendei privind FPS.

SEAE, noiembrie 2018**Abordarea strategică a UE privind femeile, pacea și securitatea
2018****Rezumat**

Abordarea strategică a UE privind femeile, pacea și securitatea a fost elaborată la cererea statelor membre ale Uniunii Europene și coordonată de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), în consultare cu toate părțile interesate de la nivelul instituțiilor UE. Abordarea reprezintă angajamentul pe termen lung al UE și eforturile acesteia de a pune în aplicare în mod eficace Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind femeile, pacea și securitatea (FPS) și rezoluțiile adoptate în continuarea acesteia, privind egalitatea de gen și capacitatea femeilor. Abordarea strategică a UE include cunoștințe, experiență, bune practici și învățăminte desprinse din întreg domeniul și are menirea de a servi fiecărei etape ale acestui proces, ceea ce va conduce la acțiuni concrete, cu caracter holistic, de consolidare și punere în aplicare a Agendei privind FPS, atât în interiorul UE, cât și în relațiile sale externe. Abordarea demonstrează totodată modul în care FPS este întărită de toate cadrele de politici ale UE în materie de egalitate de gen.

Egalitatea de gen este un principiu care traversează toate acțiunile interne și externe întreprinse de toate instituțiile UE și este integrată în toate etapele politicilor, strategiilor, planurilor de acțiune și proiectelor UE privind dezvoltarea, ajutorul umanitar, educația, migrația etc.

Abordarea strategică a UE recunoaște egalitatea de gen și capacitatea femeilor drept condiție prealabilă pentru abordarea etapelor care formează ciclul unui conflict (prevenire, gestionare și soluționare); aceasta analizează și oferă exemple de activități ale UE, stabilind totodată mijloacele pentru cea mai eficace punere în aplicare a Agendei privind FPS.

Abordarea strategică a UE oferă o bază solidă pentru realizarea egalității între femei și bărbați — valoare fundamentală a Uniunii Europene — prin implicarea, capacitatea, protejarea și sprijinirea femeilor și fetelor în vederea realizării păcii și securității.

Abordarea strategică a UE subliniază importanța rolului de lider al femeilor și a agentivității acestora în toate domeniile de politică și de programare legate de pace și securitate. Abordarea își propune să garanteze că femeile și fetele provenind din contexte diverse și variabile au dreptul să participe în mod echitabil și substanțial la prevenirea și soluționarea conflictelor, precum și la prevenirea violenței legate de conflicte, inclusiv a tuturor formelor de violență sexuală și bazată pe gen. În plus, Abordarea strategică a UE îi implică pe băieți și pe bărbați ca agenți pozitivi ai schimbării, căutând soluții la nevoia de a aborda și transforma stereotipurile de gen și mecanismele de excluziune socială.

Prima parte a documentului stabilește principiile de bază ale Abordării strategice a UE referitoare la Agenda privind FPS. Aceasta subliniază universalitatea Agendei privind FPS, natura sa obligatorie, aceasta trebuind să fie pusă în aplicare de către toți actorii UE și de către toate statele membre ale UE, precum și în cadrul tuturor interacțiunilor cu țările din afara UE. De asemenea, această primă parte instituie componentele de bază, și anume integrarea perspectivei de gen, participarea, prevenirea, protecția și ajutorul și redresarea. Poziția centrală a analizei de gen și integrarea perspectivei de gen sunt puternic evidențiate, alături de întărirea cadrelor normative ale UE privind egalitatea deplină dintre femei și bărbați.

Partea a doua identifică domenii specifice în care este nevoie de o punere în aplicare aprofundată a Agendei privind WPS, inclusiv, printre altele, consolidarea asumării de responsabilități la nivel local, național și regional, consolidarea capacităților și formarea, precum și procedurile de monitorizare, evaluare și raportare.

Următoarele aspecte din Abordarea strategică a UE sunt fundamentale:

- accentul pus pe conducerea, drepturile și agentivitatea femeilor în toate domeniile de politică și de programare legate de pace și de securitate, recunoscând rolurile pe care le joacă femeile, bărbații, fetele și băieții provenind din contexte diverse și variabile în promovarea păcii și a egalității de gen și în prevenirea și soluționarea conflictelor violente, precum și în prevenirea tuturor formelor de violență, inclusiv violență sexuală și bazată pe gen. Acest aspect se aplică proceselor de restabilire a păcii și de luare a deciziilor din toate instrumentele UE, inclusiv misiunile și operațiile PSAC, și din toate domeniile de politică.
- angajamentul de a analiza și aborda cauzele profunde, legate de gen, ale conflictelor și ale inegalității de gen, atât în interiorul, cât și în afara UE, în etapa de planificare timpurie a tuturor acțiunilor externe ale UE.
- Sprijinul deplin (politic și financiar) pentru organizațiile locale, naționale și internaționale ale societății civile, inclusiv grupările de femei și activiștii locali, care contribuie la consolidarea păcii, la contestarea normelor violente bazate pe gen și la prevenirea violenței sexuale și bazate pe gen, va fi esențial pentru reușita UE în acest domeniu. Acest aspect include interacțiunile UE cu organizațiile societății civile în care femeile ocupă roluri de conducere, definesc formularea de strategii, promovează responsabilitatea locală și contribuie la consolidarea capacităților la nivel național.
- angajamentul de a integra în mod sistematic o perspectivă de gen, pe baza analizei de gen, în toate domeniile și activitățile în materie de pace și securitate, inclusiv în toate dialogurile politice și strategice, în dialogurile pe tema drepturilor omului, în toate procesele conexe de formulare și elaborare a politicilor, de cercetare, analiză și evaluare, planificare și desfășurare, precum și în procesele relevante de monitorizare, evaluare și raportare.

- Egalitatea de gen este un obiectiv esențial al tuturor acțiunilor externe ale UE, inclusiv al celor în materie de dezvoltare, prevenire și combatere a extremismului violent, combatere a terorismului și migrație, fără a se limita la acestea.
- integrarea sistematică a unei perspective de gen în toate intervențiile/mecanismele UE în materie de prevenire a conflictelor și de consolidare a păcii, precum și în cerințele impuse de UE partenerilor de punere în aplicare. Se va asigura că situațiile, experiențele și nevoile potențial diferite ale femeilor și bărbaților, fetelor și băieților provenind din diverse contexte sunt luate în considerare pe tot parcursul ciclului unui proiect.

Astfel, Abordarea strategică a UE așază Agenda privind FPS în centrul spectrului larg al politicii externe și de securitate comune a UE, ca instrument esențial pentru garantarea faptului că drepturile, agentivitatea și protejarea femeilor și fetelor sunt respectate și apărate în toate circumstanțele și pentru a confirma că femeilor de toate vârstele le este garantat un rol semnificativ și echitabil în procesele de luare a deciziilor din toate etapele de prevenire a conflictelor, de restabilire a păcii, de consolidare a păcii și de reconstrucție postconflict.

Introducere

1. Egalitatea dintre femei și bărbați este una dintre valorile care se află la temelia UE, în conformitate cu tratatele UE și cu Carta drepturilor fundamentale a UE¹, în care se interzice în mod explicit discriminarea. Planul de acțiune pentru egalitatea de gen 2016-2020 (GAP II²) prevede că UE trebuie să promoveze egalitatea între femei și bărbați în toate activitățile sale și să se asigure că această cerință este pusă în aplicare în toate domeniile de politică. Platforma de acțiune de la Beijing (PAB, 1995³) precizează că echilibrul dintre femei și bărbați și integrarea perspectivei de gen sunt esențiale pentru realizarea egalității de gen. Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW⁴) oferă baza pentru transpunerea în realitate a egalității dintre femei și bărbați, prin asigurarea faptului că femeile au șanse egale și un acces egal la viața politică și publică, precum și la educație, sănătate și locuri de muncă. Politica UE cu privire la punerea în aplicare la nivel global, regional și național a Agendei privind „femeile, pacea și securitatea” (Agenda privind WPS⁵) este pe deplin compatibilă cu valorile și obligațiile prevăzute în aceste instrumente.

¹ Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2012/C 326/02) (JO C 326/391 din 26.10.2012).

² Egalitatea de gen și emanciparea femeilor: transformarea vieții fetelor și femeilor prin intermediul relațiilor externe ale UE 2016-2020 [SWD (2015) 182 final], 21 septembrie 2015 [Planul de acțiune pentru egalitatea de gen pentru perioada 2016-2020 (GAP II)] GAP II stabilește cerințele pentru punerea în aplicare a angajamentelor UE privind egalitatea de gen și capacitarea femeilor în țările partenere și în toate relațiile externe ale UE. Acoperă activități ale Comisiei și ale Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) care implică țări partenere, în special în țările în curs de dezvoltare, în cele implicate în procesul de aderare și în cele vizate de politica de vecinătate, inclusiv în situații vulnerabile, postconflict și de urgență, precum și acțiuni întreprinse de statele membre ale UE.

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/150921_final_swd_gap.pdf

³ Cea de a patra Conferință mondială a Organizației Națiunilor Unite privind femeile: Acțiune pentru egalitate, dezvoltare și pace în 1995. Declarația conferinței: Declarația și Platforma de acțiune de la Beijing.

⁴ Rezoluția 34/180 a Organizației Națiunilor Unite, adoptată în 1979 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.

⁵ Potrivit grupului operativ informal al UE privind femeile, pacea și securitatea, următoarele RCSONU sunt incluse atunci când se face referire la lucrările pe marginea Agendei privind FPS: RCSONU 1325 (2000), 1820 (2009), 1888 (2009), 1889 (2010), 1960 (2011), 2106 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015), 2272 (2016) și 2331 (2016).

2. Strategia globală pentru politica externă și de securitate a UE (Strategia globală⁶) reafirmă faptul că UE recunoaște și va promova rolul femeilor în eforturile de pace, inclusiv nevoia ca femeile să ocupe roluri de conducere, de la punerea în aplicare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU privind FPS la îmbunătățirea echilibrului de gen în interiorul UE. Strategia globală urmărește, de asemenea, creșterea participării femeilor la elaborarea politicii externe. În plus, Consiliul European a convenit că femeile, pacea și securitatea, precum și egalitatea de gen și capacitatea femeilor ar trebui să continue să fie integrate în toate domeniile de politici, atunci când se pune în aplicare Strategia globală. Aceasta include domeniile securității și apărării, investițiile în reziliența statelor și a societăților, precum și elaborarea unei abordări integrate a conflictelor și a crizelor⁷.

⁶ Consiliul Uniunii Europene. O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene (10715/16), 28.6.2016.

⁷ Abordarea integrată este introdusă în Strategia globală a UE. SEAE (iunie 2016). Viziune comună, acțiuni comune. O Europă mai puternică: o strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene.

3. În Consensul european privind dezvoltarea⁸, UE și statele sale membre recunosc femeile și fetele drept agenți-cheie ai dezvoltării și schimbării, inclusiv prin rolul acestora în consolidarea păcii, în soluționarea conflictelor și în răspunsul umanitar. La fel, Consensul european privind ajutorul umanitar⁹ subliniază importanța integrării considerentelor legate de gen în cadrul ajutorului umanitar și recunoaște că participarea activă a femeilor în ajutorul umanitar este esențială și că UE se angajează să promoveze această implicare. Consensul privind ajutorul umanitar prevede totodată că strategiile privind protecția împotriva violenței sexuale și bazate pe gen trebuie incluse în toate aspectele asistenței umanitare. În plus, prin Consensul privind dezvoltarea¹⁰ UE și statele sale membre se angajează să abordeze toate aspectele prevenirii și intervenției în ceea ce privește violența sexuală și bazată pe gen în situațiile de conflict și postconflict și să sprijine participarea femeilor ca agenți pozitivi la prevenirea și soluționarea conflictelor, acordarea de ajutoare și redresare și construirea unei păci durabile. În cele din urmă, Consensul privind dezvoltarea afirmă că UE și statele sale membre se vor asigura că perspectiva de gen este integrată în mod sistematic în toate politicile. Acest lucru va contribui la realizarea obiectivelor Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă¹¹ și a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), inclusiv a ODD 5 privind egalitatea de gen și a ODD 16 privind societățile pașnice și favorabile incluziunii. Pe baza tuturor acestor angajamente, UE își va accelera eforturile de realizare a egalității de gen și de capacitate a femeilor, de exemplu prin garantarea și promovarea influenței și a participării active a femeilor și a organizațiilor de femei la procesul de luare a deciziilor.

⁸ Noul Consens european privind dezvoltarea - „Lumea noastră, demnitatea noastră, viitorul nostru”. Declarație comună a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene - (JO C 210 din 30.6.2017, p. 1) Consensul european privind dezvoltarea). Consensul european privind dezvoltarea identifică egalitatea de gen și capacitatea femeilor drept componentă transversală esențială a cooperării pentru dezvoltare a UE. Agenda 2030 a acordat cu fermitate egalității de gen statutul de element central al obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), nu numai prin intermediul obiectivelor individuale ODD 5 privind egalitatea de gen și ODD 16 privind societățile pașnice, ci și ca element transversal esențial pentru îndeplinirea tuturor celor 17 ODD. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

⁹ Declarație comună a Consiliului și reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene: Consensul European privind ajutorul umanitar (2008/C 25/01), 30.1.2008.

¹⁰ A se vedea nota de subsol 8.

¹¹ Adunarea Generală a Națiunilor Unite, „Transformarea lumii în care trăim: agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”, 21 octombrie 2015, A/RES/70/1.

Înțelegerea agendei privind femeile, pacea și securitatea(FPS)

4. Noua abordare strategică privind FPS (denumită în continuare „Abordarea strategică”) stabilește principiile de bază și prioritățile politicii UE privind FPS, obiectivele sale generale, definițiile comune și abordarea comună a UE privind punerea sa în aplicare. Aceasta asigură coerența între diversele instrumente de acțiune externă ale UE și în cadrul acestora, precum și continuitatea la nivelul acțiunilor externe, cum ar fi prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și reconstrucția și dezvoltarea postconflict. În plus, Abordarea strategică oferă orientări cu privire la modalitățile de a garanta că acțiunea externă a UE respectă pe deplin cadrul cuprinzător de politici al UE privind egalitatea de gen, capacitarea femeilor și FPS. Abordarea îi implică în punerea sa în aplicare pe toți actorii relevanți ai UE: Înaltul Reprezentant/vicepreședinte al Comisiei Europene, sprijinit de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) (inclusiv delegațiile UE), serviciile relevante ale Comisiei Europene, misiunile și operațiile din cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC), precum și reprezentanții speciali ai UE. În plus, toți actorii cu care UE întreține legături, precum contractanții, organizațiile finanțate de UE și partenerii implicați în punerea în aplicare sunt chemați să respecte abordarea strategică în cea mai mare măsură posibilă.

5. Agenda privind FPS, constând în RCSONU 1325 (2000) și în rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU adoptate în continuarea acesteia¹², lărgeste sfera de cuprindere a politicii tradiționale de securitate, subliniind importanța dimensiunii de gen în ceea ce privește pacea și securitatea. În sine, Agenda privind FPS încarnează și catalizează o schimbare importantă de paradigmă privind modul în care ar trebui construite și menținute pacea și securitatea. Accentul nu este pus numai pe protejarea femeilor și a fetelor de violența legată de conflicte, ci și pe dreptul femeilor de a participa la procesul de luare a deciziilor. Agenda privind FPS subliniază faptul că egalitatea de gen face parte din aspectele legate de pace și securitate, precum și că perspectivele de gen sunt o parte integrantă a păcii și securității. În plus, ea afirmă că abordarea cauzelor profunde legate de gen ale violenței are o importanță crucială în prevenirea conflictelor.
6. Agenda privind FPS se străduiește să acopere toate aspectele legăturii dintre gen și conflict, dar relevanța sa nu se limitează la situațiile de conflict. Ea urmărește să garanteze că drepturile, agentivitatea¹³ și protecția femeilor și fetelor sunt respectate și apărute înainte de conflicte, în timpul acestora și după ele și că femeilor de toate vârstele le este asigurat un rol semnificativ și echitabil în procesul decizional, în toate etapele de restabilire și consolidare a păcii. Prin urmare, Agenda privind FPS ocupă un loc central în spectrul larg al politicii externe și de securitate comune a UE¹⁴.

¹² Următoarele RCSONU sunt incluse atunci când se face referire la lucrările pe marginea Agendei privind FPS în cadrul punerii în aplicare a noii abordări strategice a UE privind FPS: RCSONU 1325 (2000), 1820 (2009), 1888 (2009), 1889 (2010), 1960 (2011), 2106 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015), 2272 (2016) și 2331 (2016).

¹³ Banca Mondială definește „agentivitatea” ca fiind capacitatea unui individ (sau a grupului) de a face alegeri și de a transforma alegerile respective în rezultate dorite. Agentivitatea poate fi înțeleasă ca procesul prin care femeile și bărbații își folosesc înzestrările și profită de oportunitățile economice pentru a obține rezultatele dorite. Promovarea agentivității femeilor, <http://siteresources.worldbank.org/INTWDR2012/Resources/7778105-1299699968583/7786210-1315936222006/chapter-4.pdf>

¹⁴ Inclusiv, printre altele, alerta timpurie, prevenirea conflictelor, medierea, soluționarea conflictelor și reconcilierea, răspunsul în situații de criză și stabilizarea, construcția statală/reforma sectorului de securitate, dezarmarea, neproliferarea și controlul armamentelor, menținerea, restabilirea și consolidarea păcii, prevenirea și combaterea extremismului violent și a terorismului, ajutorul umanitar și asistența pentru dezvoltare, precum și implicarea politică în ceea ce privește situațiile de conflict și de fragilitate.

7. Agenda privind FPS este universal aplicabilă și trebuie așadar să fie pusă în aplicare de către toți actorii UE și de către toate statele membre ale UE, precum și în cadrul tuturor interacțiunilor cu țările din afara UE. Totodată, acest angajament trebuie respectat și urmărit cu consecvență în contextul cooperării bilaterale și în cadrul forurilor internaționale. Pentru coerența politicii interne și externe a UE și, prin urmare, pentru a avea o acțiune externă a UE credibilă și cu impact ridicat, este necesară sprijinirea atât a dimensiunii interne a Agendei privind FPS, cât și a celei externe. Agenda privind FPS va fi realizată prin integrarea dimensiunii de gen în toate analizele în materie de pace și securitate și în toate acțiunile subsecvente, precum și prin punerea în aplicare a unor măsuri specifice care să sprijine egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor.
8. Agenda privind FPS solicită încorporarea sistematică a considerațiilor de gen în chestiunile legate de pace și securitate. Aceasta abordează importanța participării semnificative și echitabile a femeilor la toate formele de prevenire a conflictelor, nu numai la cele care au o legătură directă cu femeile sau cu chestiunile legate de gen. Sunt incluse aici soluționarea conflictelor, medierea, menținerea și consolidarea păcii, răspunsul umanitar și reconstrucția postconflict, inclusiv demobilizarea, dezarmarea și reintegrarea, precum și reforma sectorului de securitate. Agenda privind FPS subliniază de asemenea nevoia de a proteja femeile și fetele împotriva violenței sexuale și bazate pe gen, precum și de a preveni apariția acestei violențe. Potrivit Agendei privind FPS, violența sexuală poate constitui o crimă de război, o crimă împotriva umanității sau un act de genocid (în temeiul Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale¹⁵). Astfel, Agenda privind FPS se concentrează asupra drepturilor victimei la justiție și la despăgubiri pentru violența sexuală și bazată pe gen și subliniază importanța încetării impunității pentru astfel de infracțiuni. Mai mult, ea dă fiecărei persoane care a suferit din pricina violenței sexuale, inclusiv copiilor născuți în urma unui viol, dreptul de a avea acces la informații și servicii medicale cuprinzătoare. Acesta include accesul la sănătatea reproducerii, la justiție și la despăgubiri, precum și dreptul la siguranță și la a nu fi victimizat din nou, respins sau ostracizat.

¹⁵ Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale. Statutul a fost adoptat la 17 iulie 1998 de Conferința diplomatică a plenipotențiarilor Națiunilor Unite cu privire la înființarea unei curți penale internaționale. A intrat în vigoare la 1 iulie 2002.

9. Deși abordarea cuprinzătoare a UE față de punerea în aplicare a RCONU 1325 și 182016 a dus la reușite și la o mai mare atenție acordată de către UE egalității de gen în eforturile sale în materie de prevenire și soluționare a conflictelor și de gestionare a crizelor, rămân încă multe de făcut, printr-o angajare solidă a UE la nivel înalt, prin participarea semnificativă a femeilor în aceste procese și prin integrarea sistematică a perspectivei de gen în toate domeniile de politică. De exemplu, obiectivul ca toate statele membre să aibă un plan național de acțiune (PNA) care să abordeze atât dimensiunea internă, cât și pe cea externă a Agendei privind FPS, să aloce un buget specific și să prevadă supravegherea parlamentară nu a fost încă atins. În plus, domenii esențiale de politică ale acțiunii externe, printre altele prevenirea și combaterea extremismului violent, combaterea terorismului și chestiuni generale legate de migrație sunt în continuare domenii prioritare pentru o acțiune consolidată.
10. Rolul în societate al multor femei, în special al celor tinere, continuă să fie restricționat. Deși securitatea și siguranța femeilor rămân obiective esențiale, un accent pus exclusiv pe protecție ar putea întări perceperea exclusivă a femeilor și fetelor ca victime pasive ale conflictului și ar scăpa din vedere cauzele profunde legate de gen ale violenței. Deși este important să se recunoască și să se abordeze experiențele diferite ale femeilor și ale fetelor din timpul conflictelor, inclusiv violența sexuală și bazată pe gen, este imperativ, în același timp, să se sprijine activitatea lor de consolidare a păcii și să fie implicate ca actori și agenți ai păcii. Cu toate acestea, femeile nu ar trebui considerate în mod automat drept factori pacificatori, întrucât ele joacă diverse roluri în cadrul conflictelor și pot fi, de asemenea, combatante și autoare ale unor acte de violență. Este nevoie de o abordare diferențiată a conflictului.

¹⁶ Abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a Rezoluțiilor 1325 și 1820 ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind femeile, pacea și securitatea (15671/1/08 REV 1), 1 decembrie 2008 (Abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCONU 1325 și 1820 privind FPS).

11. Deși responsabilitatea ultimă pentru punerea în aplicare a FPS aparține statelor membre ale UE, toți actorii UE, inclusiv delegațiile, joacă un rol important, în concordanță cu Abordarea strategică a UE privind FPS.
12. Prezentul document valorifică experiența și învățămintele desprinse din abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind FPS, precum și din învățămintele desprinse și experiența acumulată de către statele membre ale UE, parteneri și organizații ale societății civile.
13. UE se angajează să continue să acționeze ca lider mondial în privința punerii depline în aplicare a Agendei privind FPS. De asemenea, este angajată să analizeze cauzele profunde legate de gen ale conflictelor și cauzele profunde ale inegalității de gen și să faciliteze și sprijine transformarea normelor care alimentează conflictele și inegalitățile de gen.

Obiective și cerințe esențiale

14. Abordarea strategică a UE privind FPS subliniază importanța rolului de conducere al femeilor și al agentivității acestora în toate domeniile de politică și de programare legate de pace și securitate. Aceasta garantează că femeile și fetele provenind din contexte diverse au dreptul să participe în mod echitabil și substanțial la prevenirea și soluționarea conflictelor, precum și la prevenirea violenței legate de conflicte, inclusiv a tuturor formelor de violență sexuală și bazată pe gen. În plus, Abordarea strategică a UE privind FPS îi implică pe băieți și pe bărbați ca agenți pozitivi ai schimbării, căutând soluții la nevoia de a aborda și transforma stereotipurile de gen și mecanismele de excluziune socială.
15. UE va promova și proteja exercitarea pe deplin a tuturor drepturilor omului de către toate femeile și fetele și va capacita femeile și fetele în conformitate cu valorile și principiile sale. Aceasta este o componentă intrinsecă a păcii, securității, drepturilor omului și dezvoltării durabile, inclusiv în lumina Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă și a obiectivelor sale de dezvoltare durabilă.

16. Aceasta include:

- a. sublinierea faptului că egalitatea de gen, drepturile omului și participarea semnificativă și echitabilă a femeilor constituie un obiectiv central al acțiunii externe a UE. Acest aspect include înțelegerea și abordarea inegalităților structurale din programare și implicarea bărbaților și a băieților, precum și a fetelor și a femeilor în conceperea programării, în procesul de luare a deciziilor, în punerea în aplicare, în monitorizare și în evaluare;
- b. încurajarea și sprijinirea construirii și garantării unei voințe politice și a unui angajament de a pune în aplicare Agenda privind FPS în țările din afara UE cu care UE și statele sale membre întrețin relații;
- c. continuarea eforturilor de înțelegere a motivelor care stau la baza discriminării femeilor și a violenței împotriva acestora, precum și de reducere a tuturor formelor de violență și de discriminare la adresa femeilor și a fetelor, în UE și în afara acesteia, punând totodată accentul pe agentivitatea femeilor, mai degrabă decât pe victimizarea acestora, ca prim pas pe calea comunicării semnificative și echitabile cu femeile din contexte fragile;
- d. promovarea eliminării practicilor dăunătoare, în special mutilarea genitală a femeilor, care constituie o încălcare gravă a drepturilor omului și o lezare a integrității fizice a femeilor, precum și căsătoria copiilor, căsătoria timpurie și căsătoria forțată¹⁷;
- e. garantarea unei finanțări adecvate și accesibile pentru inițiativele legate de prevenirea conflictelor și de consolidarea păcii în întreaga lume, inclusiv pentru abordări pe termen lung ale transformării conflictelor;

¹⁷ Cu trimitere la obiectivul de dezvoltare durabilă/ODD 5.3.

- f. garantarea participării semnificative și echitabile a femeilor la procesele legate de pace și de luare a deciziilor în contextul tuturor instrumentelor externe ale UE, precum și în misiunile și operațiile UE în materie de securitate și apărare comună, evitând în același timp așteptările conforme cu stereotipurile de gen ale rolurilor masculin/feminin;
- g. stabilirea unei înțelegeri și a unui plan, comune la nivelul UE, privind prioritățile legate de FPS și domeniile prioritare, pe baza principalelor oportunități și provocări de la nivelul punerii în aplicare, al asumării responsabilității și al conducerii. Abordarea strategică urmărește coerența, sinergiile și complementaritatea tuturor structurilor de punere în aplicare de la nivelul UE și al statelor membre, inclusiv în punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE pentru egalitatea de gen 2016-2020 (GAP II¹⁸);
- h. sprijinirea consilierului principal al SEAE în materie de gen și a Rezoluției Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite 1325 astfel încât să poată coordona și contribui în mod eficace la punerea în aplicare a Abordării strategice a UE privind FPS.
- i. promovarea dialogului pe tema masculinității pozitive¹⁹ și sprijinirea activităților care contestă stereotipurile de gen;
- j. investirea în activitatea de consolidare a păcii axate pe tineret și sensibile la problematica genului²⁰. Promovarea unei masculinități pozitive, non-violente și echitabile din punctul de vedere al genului este un pas esențial în direcția construirii unor societăți pașnice și favorabile incluziunii. Tinerețea este o etapă esențială, în care se formează părerile persoanelor despre sine, iar familiile, persoanele mai în vârstă, educatorii, liderii religioși și camarazii exercită cu toții o mare influență;

¹⁸ Precum și continuarea GAP II, după evaluarea finală a punerii în aplicare a GAP II, astfel cum a solicitat chiar GAP II, care va constitui baza continuării GAP II.

¹⁹ Termenul „masculinitate pozitivă” înseamnă comportamente și modele care largesc imaginea stereotipică a masculinității ca fiind, de exemplu, dură, violentă sau non-emoțională. Masculinitatea pozitivă contribuie la deconstruirea stereotipurilor de gen, înlăturând astfel inegalitățile de gen din structurile sociale.

²⁰ Rezoluțiile 2250 (2016) și 2419 (2018) ale Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea.

- k. oferirea de sprijin politic și financiar, transparent și favorabil incluziunii, pentru organizațiile societății civile de la nivel local, inclusiv organizații locale, mișcări și inițiative ale femeilor, al căror scop este consolidarea păcii, și contestarea normelor referitoare la gen care favorizează violența, într-un mod care să fie adaptat la nevoile actorilor societății civile și ale beneficiarilor vizați;
- l. implicarea activă a organizațiilor societății civile, inclusiv organizații pentru drepturile femeilor și grupuri locale și internaționale ale femeilor, pe tot parcursul ciclului de politici (de la elaborare la evaluare), mai degrabă decât practicarea unui exercițiu de tip „bifați căsuța”, realizat numai în scopul consultării sau al punerii în aplicare;
- m. acordarea de sprijin sporit pentru identificarea și abordarea vectorilor legați de gen ai fragilității și ai conflictelor armate și violente. Până în prezent, cercetarea în materie de gen și de consolidare a păcii s-a axat în primul rând pe impactul legat de gen al conflictelor violente, dar a fost acordată o atenție relativ limitată vectorilor legați de gen și cauzelor profunde ale conflictelor armate și violente. Un exemplu îl constituie înțelegerea esențială a modului în care normele și rolurile referitoare la gen alimentează conflictul, pe măsură ce se concentrează mai intens asupra legăturilor dintre elementele care se intersectează ale identității, precum vârsta, rasa, etnia, naționalitatea, clasa socială, orientarea sexuală, abilitățile, religia sau convingerea, mediul urban/rural și genul;
- n. abordarea provocărilor legate de abordările instituționale ale integrării perspectivei de gen, inclusiv rezistența, lipsa de înțelegere și de formare, precum și menținerea status quo-ului;
- o. evitarea instrumentalizării, prin recunoașterea drepturilor femeilor ca atare, garantând totodată că orice activitate de programare este verificată din perspectiva egalității de gen și că dovedește o contribuție palpabilă în acest sens;
- p. recunoașterea faptului că femeile, bărbații, fetele și băieții joacă cu toții un rol în înfăptuirea păcii, a securității și a egalității de gen.

Principiile Abordării strategice a UE privind FPS

Combinarea politicii interne cu cea externă

17. Agenda privind FPS este universal aplicabilă și prin urmare trebuie pusă în aplicare în mod sistematic de toți actorii UE și de toate statele membre în programele, acțiunile și politicile lor, atât interne (de exemplu afaceri interne, afaceri judiciare și resurse umane), cât și externe (de exemplu politica externă și de securitate, comerț și migrație).
18. Multe cadre naționale pentru punerea în aplicare a Agendei privind FPS în UE, precum planurile naționale de acțiune și documentele strategice echivalente, sunt percepute ca înclinând mai degrabă spre punerea în aplicare externă, în special în situații legate de conflict, precum prevenirea conflictelor, soluționarea conflictelor și consolidarea păcii. În mod voit sau nu, acest lucru lasă în umbră un aspect important al Agendei privind FPS, și anume faptul că majoritatea covârșitoare a problemelor în cauză au o aplicare internă directă. Există multe exemple practice care ilustrează relevanța internă a Agendei privind FPS, de la a sprijini mișcările și organizațiile naționale de femei, inclusiv asociațiile femeilor migrante și refugiate și ale apărătorilor drepturilor omului, la a le da posibilitatea să se implice în Agenda FPS²¹. Printre alte exemple se numără integrarea perspectivei de gen în structurile și sistemele de alertă timpurie pentru a consolida legătura dintre Agenda privind FPS și, de exemplu, agendele privind combaterea terorismului și combaterea extremismului violent, sau parteneriatele cu actorii din societatea civilă, sectorul privat și mediul universitar de la nivel intern. În plus, planurile naționale de acțiune se bazează pe angajamentele interne ale statelor membre de a pune în aplicare egalitatea de gen în concordanță cu politicile relevante ale UE, de exemplu egalitatea de gen în cadrul forțelor naționale de securitate (poliție, armată etc).
19. UE va asigura faptul că protejarea refugiaților, a persoanelor strămutate intern, a apatrizilor și a solicitanților de azil corespunde diferitelor nevoi de protecție, în funcție de problematica de gen, ale femeilor, bărbaților, fetelor și băieților.

²¹ De exemplu, finanțare, consultări efective și participare la monitorizarea punerii în aplicare.

Aplicarea unei perspective holistice

20. Înțelegerea comună a UE este bazată pe recunoașterea faptului că femeile și bărbații dețin o mare diversitate de roluri în comunitățile lor și pe tot parcursul ciclului de pace și conflict.
21. Egalitatea de gen, pacea, securitatea, dezvoltarea și drepturile omului sunt strâns legate între ele. Aceasta înseamnă că UE trebuie să continue să acorde prioritate prevenirii conflictelor drept una dintre posibilele modalități de prevenire a consecințelor catastrofale pe care le au conflictele, în plan economic, social și de mediu, asupra femeilor, bărbaților, băieților și fetelor. Prevenirea violenței împotriva femeilor și fetelor, inclusiv, dar nu numai, a violenței sexuale și bazate pe gen, este importantă în sine și reprezintă în același timp o componentă importantă a prevenirii conflictelor, deoarece înțelegerea cauzelor profunde ale acestui tip de violență oferă dovezi pe baza cărora se poate contribui atât la drepturile și capacitatea femeilor, cât și la prevenirea conflictelor.

22. Este nevoie nu numai de protejarea femeilor în situații de conflict și de promovarea participării lor la toate aspectele păcii și securității, inclusiv la consolidarea păcii, ci și de garantarea faptului că aceste acțiuni sunt sprijinite de considerații mai ample în materie de dezvoltare, precum promovarea drepturilor femeilor, a securității economice și a accesului la servicii medicale, inclusiv a dreptului la sănătatea reproducerii și la educație. Acest lucru este deosebit de important având în vedere impactul negativ pe termen lung pe care îl au conflictele violente asupra dezvoltării unei țări sau a unei regiuni și necesitatea planificării securității umane ca o condiție de bază pentru instaurarea păcii și a dezvoltării pe termen lung²². Toate cadrele de politică ale UE²³ referitoare la egalitatea de gen și la capacitarea femeilor au legături cu Agenda privind FPS și, prin urmare, Agenda trebuie să orienteze modul în care sunt organizate, desfășurate și monitorizate lucrările care abordează aceste chestiuni.
23. Egalitatea de gen este un obiectiv central al tuturor acțiunilor externe ale UE, inclusiv al celor în materie de dezvoltare, prevenire și combatere a extremismului violent, combatere a terorismului și migrație. Aceasta garantează că femeile și fetele aflate în contexte fragile și afectate de conflicte pot participa pe deplin la viața politică, economică și socială a societăților lor și la securitatea acestora. Este o condiție preliminară a dezvoltării și păcii durabile.
24. UE va implica, proteja, capacita și sprijini femeile și fetele în situații legate de conflicte și în cadrul cooperării pentru dezvoltare pe termen lung, în vederea realizării egalității de gen. UE recunoaște că egalitatea de gen este o componentă intrinsecă a păcii, securității, drepturilor omului și dezvoltării durabile, inclusiv prin prisma obiectivelor de dezvoltare durabilă. UE se va asigura că prima etapă a oricărei acțiuni se va baza pe o analiză de gen, precum și pe o comunicare timpurie cu toți participanții și beneficiarii și pe includerea timpurie a acestora.

²² Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu intitulată: Consolidarea capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare - Înzestrarea partenerilor pentru prevenirea și gestionarea crizelor, [JOIN (2015) 17 final], 28.4.2015.

²³ Inclusiv: (i) Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen 2016-2020 (GAP II) (a se vedea nota de subsol 1); (ii) Documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Angajamentul strategic pentru egalitatea de gen 2016-2019” [SWD (2015) 278 final], 3 decembrie 2015; (iii) Strategia globală pentru politica externă și de securitate a UE (a se vedea nota de subsol 3); (iv) Noul consens european privind dezvoltarea (a se vedea nota de subsol 4); (v) Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu: Plan de acțiune privind drepturile omului și democrația. „Menținerea drepturilor omului în centrul agendei UE” [JOIN (2015) 16 final], 28 aprilie 2015.

25. Abordarea strategică a UE privind FPS identifică acțiuni în domeniile esențiale, și anume prevenirea, protecția, ajutorul și redresarea, grupate în cadrul a două domenii cu caracter supraordonat: integrarea perspectivei de gen și participarea. Aceste acțiuni sunt interconectate și se consolidează reciproc. De exemplu, participarea semnificativă și echitabilă a femeilor la procesul de luare a deciziilor va contribui la întreruperea cercului de violență și discriminare la adresa femeilor și fetelor și viceversa.
26. Abordarea strategică a UE privind FPS și punerea sa în aplicare se bazează pe drepturi. Aceasta acoperă toate drepturile omului, urmărind în același timp o abordare bazată pe nevoi în materie de ajutor umanitar.

Integrarea perspectivei de gen

27. După cum s-a convenit în Platforma de acțiune de la Beijing, integrarea perspectivei de gen este o strategie esențială pentru realizarea egalității între femei și bărbați. În concordanță cu cadrul cuprinzător de politici al UE și în special cu angajamentul strategic pentru egalitatea de gen 2016-2019²⁴ și cu Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen II, analiza de gen și perspectiva de gen ar trebui integrate sistematic în toate acțiunile UE menite să prevină conflictele și să răspundă la amenințările cu care se confruntă populația civilă înainte și după conflict, precum și în timpul acestuia. Analiza de gen reprezintă o temelie a proceselor eficiente de prevenire a conflictelor, de stabilizare, de consolidare a păcii, de reconstrucție postconflict, de guvernare și de consolidare a instituțiilor. Mai mult, un angajament mai ferm față de egalitatea de gen și față de capacitatea femeilor în cadrul activităților UE poate îmbunătăți eficacitatea și eficiența acestora. Neglijarea efectuării unei analize de gen și a integrării unei perspective de gen ar avea un impact negativ asupra rolului de frunte al UE în calitatea sa de promotor și catalizator al egalității de gen.

²⁴ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei: Angajamentul strategic pentru egalitatea de gen 2016-2019 [SWD(2015) 278 final], 3 decembrie 2015.

Prin urmare, UE:

- va garanta că toate acțiunile UE care implică țări din afara UE se bazează pe o analiză de gen și pe o analiză a conflictului și că iau în considerare raporturile de forțe dintre diferitele părți ale populației, inclusiv femei și bărbați, atât în cadrul instituțiilor formale cât și al celor informale din societate;
- va integra perspectiva de gen în toate acțiunile UE, de exemplu va ține seama de diferitele nevoi, experiențe și drepturi ale femeilor, bărbaților, băieților și fetelor de toate vârstele și provenind din diverse contexte. Acest lucru este menit să garanteze că acțiunile UE nu fac și mai mult rău în contexte fragile și afectate de conflicte;
- va promova integrarea perspectivei de gen drept strategie esențială, alături de echilibrul de gen, acțiuni și dialog specifice, pentru realizarea egalității de gen. Va face acest lucru prin integrarea unei perspective de gen în toate cadrele de politici, inclusiv în politica externă și de securitate comună și în politicile în materie de dezvoltare, comerț, migrație, justiție, educație, prevenire și combatere a extremismului violent, combatere a terorismului, finanțe și ajutor umanitar;
- va recunoaște și va promova faptul că integrarea perspectivei de gen și punerea în aplicare a Agendei privind FPS sunt recunoscute drept responsabilități formale de conducere și administrare, cu elemente concrete de asumare a răspunderii;
- va promova în mod activ și va sprijini consolidarea capacităților și aptitudinilor femeilor și bărbaților în legătură cu efectuarea de analize de gen și cu integrarea unei perspective de gen în toate ciclurile de planificare, programare și desfășurare;
- va integra în mod sistematic o perspectivă de gen, pe baza analizei de gen, în toate domeniile și activitățile în materie de pace și securitate, inclusiv în toate dialogurile politice și diplomatice, în dialogurile pe tema drepturilor omului, în toate procesele conexe de formulare și elaborare a politicilor, de cercetare, analiză și evaluare, planificare și desfășurare, precum și în procesele de monitorizare, evaluare și raportare;
- va reflecta în mod sistematic perspectivele FPS în conceperea și punerea în aplicare a abordării integrate a UE privind conflictele și crizele;

- va integra în mod sistematic o perspectivă de gen în toate aspectele prevenirii conflictelor și menținerii păcii, pentru a consolida abordările incluzive, participative și adaptate contextului față de: analiza conflictelor, alerta timpurie, medierea, diplomația preventivă, gestionarea crizelor, stabilizarea și intervențiile umanitare, restabilirea păcii, consolidarea păcii și cooperarea pentru dezvoltare, promovarea și apărarea drepturilor omului, precum și față de consolidarea rezilienței la nivelul comunităților, statelor și al societăților. Acest lucru ar trebui impus și partenerilor de punere în aplicare;
- va integra în mod sistematic o perspectivă de gen în acțiunile UE menite să sprijine, în țările din afara UE, reforma sectorului de securitate și apărare, reforma sectorului justiției, inițiativele privind justiția de tranziție, reforma guvernantei, demobilizarea și reintegrarea, stabilizarea, construcția statală, protecția civilă, combaterea terorismului și prevenirea radicalizării care duce la terorism și la extremism violent, dezarmarea, neproliferarea și controlul armamentelor, prevenirea comerțului cu arme, migrația, protejarea refugiaților, a persoanelor strămutate intern și a solicitanților de azil, prevenirea traficului de persoane și activitățile umanitare, inclusiv consolidarea securității umane.
- va integra sistematic o perspectivă de gen în comerțul din și cu țările/regiunile afectate de conflict și/sau acolo unde au loc încălcări grave ale drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar. Acest lucru se aplică în special comerțului cu resurse naturale, inclusiv cu minerale care fac obiectul unor conflicte;
- se va asigura să situațiile speciale și prioritățile, capacitățile, nevoile și vulnerabilitățile specifice ale femeilor și ale fetelor sunt ierarhizate și luate în considerare atunci când se răspunde la situații fragile și afectate de conflicte și în cadrul cooperării pentru dezvoltare și al răspunsului umanitar. Va face acest lucru de exemplu prin asigurarea accesului la informații și servicii medicale cuprinzătoare, inclusiv servicii în materie de sănătate sexuală și a reproducerii;

- va integra în mod sistematic o perspectivă de gen drept element central al planificării și desfășurării de misiuni și operații în cadrul politicii de securitate și apărare comune, precum și în răspunsul umanitar, inclusiv în coordonarea civil-militară (umanitară);
- se va asigura că toate misiunile și operațiile din cadrul politicii de securitate și apărare comune desfășurate în situații fragile și afectate de conflicte și în contexte de urgență umanitară, precum și intervențiile de protecție civilă includ suficiente resurse și capacități pentru a integra perspectiva de gen, prin procese de asumare a răspunderii și prin includerea expertizei de gen și dotarea acestora cu resurse adecvate, sub forma unor consilieri pe probleme de gen și a unor puncte de contact pe probleme de gen. În plus, se va asigura că întregul personal militar și civil desfășurat de UE este suficient de bine instruit cu privire la egalitatea de gen și la FPS încă de la preluarea postului, mai ales cu privire la modalitățile de integrare a perspectivei de gen în responsabilitățile și sarcinile proprii;
- va promova, în rândul factorilor de decizie, al practicienilor și al cadrelor didactice universitare, un dialog interactiv și un proces de învățare reciprocă privind integrarea perspectivei de gen;
- va integra sistematic o perspectivă de gen în cercetarea din domeniul păcii și securității. Acest lucru include culegerea și analizarea sistematică de date defalcate în funcție de sex;
- va integra sistematic o perspectivă de gen în toate intervențiile finanțate de UE în materie de prevenire a conflictelor și de consolidare a păcii, precum și în cerințele impuse partenerilor de punere în aplicare. Se va asigura că situațiile, experiențele și nevoile potențial diferite ale femeilor și bărbaților, ale fetelor și băieților provenind din diverse contexte sunt luate în considerare pe tot parcursul ciclului unui proiect.

Participare

28. Participarea egală și semnificativă a femeilor și fetelor, bărbaților și băieților provenind dintr-o serie de contexte (economice, sociale, etnice, religioase, geografice etc) la politică, economie și societate constituie atât un obiectiv în sine, cât și o condiție prealabilă a păcii, securității și dezvoltării durabile. Egalitatea de gen este prin urmare un obiectiv fundamental, nu periferic, al acțiunii UE.
29. Atunci când se adresează societăților, acțiunile UE ar trebui să includă dialoguri cu femei din diverse contexte, pe marginea unei întregi game de chestiuni politice, economice, sociale și de securitate. Se așteaptă adesea ca femeile să se exprime într-un glas, ca și cum ar fi un grup omogen, în loc să exprime o multitudine de experiențe, opinii și domenii de expertiză, cum ne așteptăm în mod normal din partea oricărui grup caracterizat prin diversitate, ce reunește persoane cu diverse interese, aspirații, idealuri, valori, motivații și nevoi. Deși există poate o consultare a (unei părți a) femeilor, prea multe dintre ele sunt (încă) excluse de la toate procesele decizionale semnificative și echitabile, atât la nivel local, cât și național, regional și internațional. În puținele cazuri în care vocile femeilor au fost ascultate și luate în considerare, acest lucru s-a limitat prea frecvent la așa-zisele „probleme legate de femei”, abordând adesea consecințele unor acte de violență sexuală și bazată pe gen. De asemenea, acest lucru s-a mărginit adesea la anumite grupuri ale elitei femeilor din mediul urban, cu componență restrânsă.
30. Egalitatea de gen și capacitatea femeilor, sprijinite de o participare sporită a femeilor la structurile UE de prevenire a conflictelor și a crizelor, precum și la instituțiile UE în ansamblul lor, constituie o prioritate. Echilibrul de gen în interiorul UE ar trebui abordat în paralel cu punerea în aplicare a unor măsuri specifice în materie de egalitate de gen și cu integrarea perspectivelor de gen în toate acțiunile externe ale UE și în toate interacțiunile cu societatea civilă, în special în zonele afectate de conflicte și de crize.

Prin urmare, UE:

- va sprijini rolul de lider al femeilor și participarea acestora la toate etapele proceselor de pace, atât prin diplomație, cât și prin sprijin financiar. UE se va strădui să includă și să faciliteze participarea mai multor femei în rolurile de mediator, negociator șef și reprezentant politic, inclusiv în propriile sale structuri. Recunoscând că eforturile de pace ale femeilor la nivel local și național dețin o importanță crucială pentru soluționarea conflictelor, pentru consolidarea păcii și pentru reconstrucția postconflict, UE va sprijini aceste inițiative, inclusiv la nivel local;
- va promova egalitatea de gen și diversitatea prin recrutarea, reținerea, numirea și sprijinirea dezvoltării carierei mai multor femei la toate nivelurile. Scopul ar trebui să fie realizarea echilibrului de gen, inclusiv la nivelurile superioare ale conducerii și ale luării de decizii, în instituțiile naționale, regionale și internaționale care lucrează în domeniul păcii și securității;
- va promova participarea semnificativă și echitabilă a personalului feminin de securitate (armată/poliție) la operațiunile militare/de securitate, inclusiv la misiunile și operațiunile din cadrul politicii de securitate și apărare comune, fără a întări stereotipurile de gen ale așteptărilor din partea femeilor și bărbaților;
- va identifica și va înlătura obstacolele din calea participării egale a femeilor și bărbaților la delegațiile UE și la misiunile și operațiunile din cadrul politicii de securitate și apărare comune, de exemplu prin promovarea unor locuri de repartizare familiale și a unui program de lucru flexibil, după caz;
- va facilita și promova participarea semnificativă și echitabilă a femeilor provenind din diverse contexte prin înființarea unor mecanisme participatorii pe tot parcursul ciclurilor unui proiect sau program. Aceste mecanisme au rolul de a oferi informații care să fie valorificate în etapa de concepere, de punere în aplicare, de monitorizare și de evaluare a politicilor și a reacțiilor în materie de protecție, precum și a acelor intervenții în materie de cooperare pentru dezvoltare care sunt relevante pentru conflicte;

- va promova și sprijini dreptul femeilor de a participa la afacerile publice, precum și dreptul lor la libertatea de întrunire pașnică, de exprimare și de asociere;
- va promova participarea, parteneriatele și colaborarea cu societatea civilă, în special organizațiile de femei, inclusiv organizații și mișcări locale, apărători ai drepturilor omului, activiști în domeniul păcii, popoare indigene și actori economici, prin mecanisme de consultare corespunzătoare. Acest lucru este menit să asigure participarea acestora și să valorifice cunoștințele, capacitățile și avantajele lor comparative;
- va monitoriza și va combate tendințele de restrângere a spațiului dedicat societății civile, inclusiv organizațiilor de femei, activiștilor și apărătorilor drepturilor omului²⁵. Va lua măsuri specifice pentru protejarea acestora, asigurându-se că va evita provocarea de daune în acest proces, recunoscând că persoanele și entitățile respective ar putea fi supuse unor forme de intimidare specifice în funcție de gen din partea statului și a actorilor sociali, atât în persoană cât și prin intermediul platformelor de comunicare socială. Va promova implicarea liderilor tinerilor, a liderilor comunităților religioase, precum și a liderilor tradiționali și culturali, inclusiv bărbați și băieți, în toate aspectele punerii în aplicare a Abordării strategice a UE privind FPS;
- va promova inițiative de abordare a obstacolelor structurale din calea participării semnificative și echitabile a femeilor la prevenirea și soluționarea conflictelor și la viața publică postconflict. Aceste inițiative ar trebui să abordeze factorii (amenințările reprezentate) de violență și intimidare, securitatea insuficientă și influențată de prejudecățile de gen, statul de drept, accesul la justiție și factorii socioeconomiici, inclusiv distribuția inegală din punctul de vedere al genului a rolurilor de îngrijire și a responsabilităților, precum și lipsa accesului la educație;
- va promova o reprezentare mai echilibrată a femeilor și bărbaților provenind din diverse contexte, inclusiv la nivelurile superioare ale conducerii și ale luării de decizii, în serviciile diplomatice naționale, în organismele democrației reprezentative, în ministerele apărării, în forțele armate, în instituțiile statului de drept și în alte instituții ale sectorului de securitate, inclusiv în instituțiile UE.

²⁵ Garantarea protecției - Orientările Uniunii Europene cu privire la apărătorii drepturilor omului (doc. 16332/2/08).

Prevenire

31. Inegalitățile și excluderea de la accesul la putere, oportunități, servicii și securitate creează un teren fertil pentru transformarea nemulțumirilor de grup în violență, mai ales în zonele cu capacitate sau legitimitate statală scăzută sau în contextul abuzurilor împotriva drepturilor omului. O alertă timpurie sensibilă la chestiunea genului și o analiză a conflictului ce acordă o atenție sporită cauzelor profunde, legate de gen, ale violenței cresc gradul de eficacitate a prevenirii conflictelor. Incluziunea este esențială pentru prevenirea conflictelor în cadrul instituțiilor și al politicilor în materie de dezvoltare, precum și pentru asigurarea securității umane și a justiției. Acțiunile preventive ar trebui să adopte abordări bazate pe drepturi (care să acopere toate drepturile omului), centrate pe persoane, care să cuprindă întreaga societate și să includă angajarea cetățenilor.
32. Întrucât un spațiu civic în curs de restrângere ar putea avea un efect negativ disproporționat asupra femeilor și fetelor, trebuie ca fenomenul să fie contracarat pentru a preveni restrângerea drepturilor femeilor.

33. Eforturile de mediere care implică numai grupări armate și care nu promovează respectarea drepturilor omului pot oferi impresia că violența este recompensată. Acest lucru nu numai că ar putea duce la resentimente în alte sectoare ale societății, dar ar și încuraja alte persoane să se înarmeze pentru a-și asigura un loc la masa negocierilor. Actorii din societatea civilă pot juca un rol esențial în creșterea legitimității unui proces de pace și sunt potențiali aliați importanți. Liderii femei și grupările de femei sunt adesea eficace în restabilirea păcii la diferite niveluri ale comunității și ar trebui așadar să fie puternic conectate cu procesul de mediere de la nivel înalt. În plus, accesul femeilor la roluri de conducere în societatea civilă poate constitui o provocare. UE ar trebui, prin urmare, să sprijine participarea semnificativă a societății civile favorabile incluziunii și asocierea femeilor la procesele de pace.
34. Schimbările climatice, declinul biodiversității, degradarea solului, deșertificarea și secetele sunt vectori ai conflictului care pot afecta în special femeile, întrucât ele sunt adesea disproporționat de vulnerabile la impactul schimbărilor climatice. Ca furnizori esențiali ai mijloacelor zilnice de trai, ca fermieri și ca educatori, femeile își pot folosi vocea și influența pentru a accelera adoptarea de soluții transformatoare pe termen lung pentru dezvoltarea durabilă și pentru a modela politici echitabile și a o alocare echitabilă a resurselor. Capacitarea femeilor ca vectori ai creșterii economice consolidează reziliența societății.

Prin urmare, UE:

- va promova egalitatea de gen și capacitarea femeilor, sistematic și pe termen lung, în etapele de fragilitate, de conflict, de ajutor și de redresare. Mai mult, UE va continua să se concentreze asupra cauzelor profunde legate de gen pe tot parcursul punerii sale în aplicare a Agendei privind FPS, continuând totodată să abordeze prevenirea în paralel cu răspunsul;
- va sprijini eforturile care abordează cauzele profunde ale violenței, precum excluziunea, discriminarea, inegalitățile structurale și violența sexuală și bazată pe gen, inclusiv violența împotriva femeilor și fetelor;
- va sprijini inițiativele societății civile favorabile incluziunii la nivel de comunitate, precum și la nivel național, regional și global, de a făuri o pace durabilă și de a elimina inegalitățile bazate pe gen. Va sprijini de asemenea inițiativele care urmăresc să conteste și să transforme normele și stereotipurile din societate referitoare la gen;

- va garanta că analiza de gen este integrată sistematic în sistemul UE de alertă timpurie privind conflictele, precum și în alte abordări și concepte existente și viitoare referitoare la analiza conflictelor și a sistemelor de alertă timpurie și la indicatorii aferenți;
- va sprijini și va promova prevenirea violenței sexuale și bazate pe gen, a exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, precum și prevenirea reacțiilor centrate pe victimă la aceste tipuri de violență, care ar putea apărea în contexte de criză sau s-ar naște în urma sau în timpul unor operații militare, umanitare, de securitate sau de dezvoltare. Va sprijini și va promova atenuarea riscurilor în acest domeniu;
- se va asigura că există mecanisme incluzive care vor permite să se ajungă la o mai mare coerență, eficacitate și sinergie: (i) între diverse părți interesate, inclusiv state, organizații internaționale și regionale și organizații ale societății civile și (ii) la nivelul diverselor instrumente utilizate în cadrul prevenirii, în special în diplomatie, inclusiv medierea, atât bilaterală, cât și multilaterală, avertizarea timpurie, consolidarea păcii, reconstrucția postconflict, securitatea și dezvoltarea;
- va sprijini activitățile de prevenire sensibile la dimensiunea de gen, inițiate și asumate la nivel local, întreprinse de actori de la nivel local sau național. Va promova procesele transparente și favorabile incluziunii;
- va capacita comunitățile, astfel încât acestea să fie reziliente în fața unor conflicte violente. Participarea semnificativă și echitabilă a femeilor are o importanță crucială, atât pentru politicile de prevenire eficace și pentru punerea lor în aplicare, cât și pentru menținerea păcii la toate nivelurile. Transparența și accesul la informație ar trebui asigurate în cea mai mare măsură posibilă;
- va promova analiza de gen și integrarea sistematică a perspectivelor de gen în toate activitățile de mediere și de prevenire a conflictelor.

Protecție

35. Experiențele și acțiunile femeilor, bărbaților, fetelor și băieților proveniți din diverse contexte, din perspectiva conflictului armat, a prevenirii, a protecției, a menținerii păcii, a consolidării păcii și a reconstrucției, sunt uneori similare și alteori diferite. Acest lucru trebuie analizat și abordat pentru a asigura un răspuns suficient și corespunzător din partea actorilor UE. Femeile, bărbații, fetele și băieții se confruntă, cu toții, cu riscurile traficului de ființe umane. Deși femeile și fetele se confruntă cu un risc mai ridicat de violență sexuală, de a deveni sclave domestice și sexuale ale luptătorilor și de a fi supuse unor căsătorii forțate, bărbații și băieții pot fi și ei victime, ținte ale unor astfel de tipuri de violență. În plus, bărbații și băieții se pot confrunta cu riscuri suplimentare: recrutare forțată și asasinate cu țintă precisă.
36. Femeile nu sunt doar victime ale războiului și ale violenței. Ele joacă de asemenea diverse roluri ca, de exemplu, combatanți, făuritori ai păcii, politicieni, actori economici și activiști. Participarea egală a femeilor și a bărbaților este atât un scop esențial, cât și o modalitate de a preveni și de a soluționa conflictele și de a promova o cultură a păcii durabile și favorabile incluziunii. Femeile, bărbații, fetele și băieții au fost și sunt adesea, uneori pe scară foarte largă, ținte ale violenței sexuale și bazate pe gen, fiind folosiți drept mijloace pentru atingerea unor scopuri politice, economice sau militare. Există multiple moduri în care astfel de acte de violență la adresa femeilor și a fetelor evoluează și se agravează în timpul conflictelor și în perioada postconflict, ducând la o creștere a riscului ca femeile și fetele să fie supuse unor acte de violență fizică, psihologică, sexuală și structurală în propria casă și în sfera publică. În pofida interdicțiilor din dreptul internațional umanitar, din dreptul penal internațional și din dreptul internațional al drepturilor omului, multe acte de violență sexuală și bazată pe gen comise în contextul conflictelor dintre state și din interiorul acestora scapă din vedere, iar impunitatea pentru aceste infracțiuni trebuie soluționată.

37. Deși bărbații și băieții pot și ei cădea victime, violența sexuală și bazată pe gen afectează în mod disproporționat femeile de toate vârstele, în toate etapele continuumului de pace și conflict (deși este adesea exacerbată în timpul conflictelor violente). Femeile riscă să fie supuse unor acte de violență atât în sfera publică, cât și în cea privată. Restrângerea spațiilor civice și, în special, reducerea la tăcere a femeilor în general și a femeilor și bărbaților care nu se conformează normelor sociale ale societății pot reprezenta un indicator al violenței sexuale și bazate pe gen. Discursul de incitare la ură, amenințările, campaniile de defăimare, represiunea și violența la adresa apărătorilor drepturilor omului se pot manifesta în diferite moduri legate, printre altele, de sex, de identitatea de gen, de orientarea sexuală, de statutul socioeconomic, de educație, de vârstă, de religie sau de convingere.
38. Numărul de utilizatori ai internetului, proliferarea rapidă a tehnologiilor comunicării și difuzarea pe scară largă a mediilor de comunicare socială au adus femeilor noi oportunități de a-și face auzite vocile și de a crește gradul de conștientizare cu privire la o serie de probleme. Cu toate acestea, deși tehnologia are puterea de a conecta și de a capacita, ea poate în același timp să întărească rolurile de gen și obiceiurile culturale și să le transforme în norme, creând astfel noi căi de violență și abuz. Mediul online nu este doar o imagine în oglindă, ci constituie o „galerie a oglinzilor” lumii offline, ce reflectă și amplifică aspectele pozitive și negative deopotrivă. Pentru femei și fete, această imagine în oglindă reflectă adesea o cultură caracterizată prin misoginism, marginalizare și violență.

Prin urmare, UE:

- va continua să promoveze respectarea deplină a dreptului internațional aplicabil drepturilor și protecției femeilor și fetelor în timpul conflictelor, în special în calitatea acestora de persoane civile;
- va continua să pună în aplicare următoarele: (i) „Liniile directoare ale UE privind violențele împotriva femeilor și combaterea tuturor formelor de discriminare la adresa femeilor”; (ii) „Orientările UE privind promovarea respectării dreptului umanitar internațional²⁶”; (iii) „Garantarea protecției - Orientările Uniunii Europene cu privire la apărătorii drepturilor omului²⁷” și (iv) „Orientările UE în domeniul drepturilor omului privind libertatea de exprimare online și offline²⁸”;
- va promova o abordare la nivelul întregului sistem pentru a preveni, raporta și pedepsi exploatarea sexuală și abuzurile sexuale²⁹ (SEA) și hărțuirea sexuală³⁰;
- va promova protejarea sănătății fizice și mentale și a demnității femeilor, fetelor, bărbaților și băieților, în special în situații fragile și afectate de conflicte și în contexte de urgență umanitară și postconflict, inclusiv prin instituirea de mecanisme care să pună în aplicare și să monitorizeze angajamentele în materie de protecție;
- va adopta, va pune în aplicare și va promova politici interne și externe de toleranță zero față de discriminare, exploatarea sexuală și abuzurile sexuale, traficul de ființe umane, agresiunile sexuale și hărțuirea sexuală. Va garanta că adoptarea politicilor conexe este considerată o responsabilitate oficială a conducerii³¹;

²⁶ Orientările Uniunii Europene privind promovarea respectării dreptului internațional umanitar - Actualizare de natură tehnică (doc. 16841/09).

²⁷ Garantarea protecției - Orientările Uniunii Europene cu privire la apărătorii drepturilor omului (doc. 16332/2/08).

²⁸ Orientările UE în domeniul drepturilor omului privind libertatea de exprimare online și offline (doc. 9647/14).

²⁹ în concordanță cu standardele ONU (ST/SGB/2003/13). Exploatarea sexuală înseamnă orice abuz real sau încercare de abuz în raport cu poziția de vulnerabilitate, de diferență de putere, sau de încredere, în scopuri sexuale, inclusiv, dar nu numai, extragerea de foloase pecuniare, sociale sau politice de pe urma exploatării sexuale a altcuiva; în timp ce abuzul sexual înseamnă o intruziune de natură sexuală sau amenințarea cu aceasta, fie cu forța, fie în condiții de inegalitate sau de coerciție.

³⁰ Politica Comisiei Europene privind apărarea demnității persoanei și prevenirea hărțuirii psihologice și a hărțuirii sexuale C(2006) 1624/3, aplicabilă și pentru SEAE.

³¹ ST 6877 2018 INIT, Standarde generale de conduită actualizate pentru misiunile și operațiile PSAC.

- va sprijini femeile, bărbații, fetele și băieții care au supraviețuit unor acte de violență sexuală și bazată pe gen, precum și familiile acestora, în ceea ce privește accesul la justiție și măsurile reparatorii corespunzătoare, inclusiv informații și servicii medicale și sprijin psihosocial, pentru a preveni (re)stigmatizarea și (re)victimizarea acestora și pentru a le facilita siguranța și reintegrarea;
- va promova eforturile care urmăresc să pună capăt impunității pentru infracțiuni de violență sexuală și bazată pe gen, inclusiv violență sexuală legată de conflicte. Acestea includ, printre altele, sprijinirea proceselor justiției de tranziție sensibile la dimensiunea de gen și consolidarea capacităților practicienilor din sistemul de justiție și din sistemul de asigurare a aplicării legii astfel încât să poată instrumenta cazurile într-un mod care să fie sensibil la dimensiunea de gen, astfel cum se prevede în cadrul UE privind justiția de tranziție³²;
- va pune în aplicare „Document[ul] neoficial privind eliminarea violenței sexuale din cadrul conflictelor - Ghid pentru acțiunile practice de la nivelul UE³³”;
- va acorda o atenție deosebită drepturilor omului în cazul copiilor, al tinerilor și persoanelor în vârstă, al celor care trăiesc în sărăcie, al persoanelor cu handicapuri vizibile și invizibile, al persoanelor care aparțin minorităților și popoarelor indigene, al refugiaților, al persoanelor strămutate intern și al solicitanților de azil aflați în situații/contexte vulnerabile;

³² Comisia Europeană. Document de lucru comun: Cadrul UE privind sprijinirea justiției de tranziție [SWD(2015) 158 final], 29.7.2015.

³³ „Documentul neoficial privind eliminarea violenței sexuale din cadrul conflictelor - Ghid pentru acțiunile practice de la nivelul UE” (MD 155/14), 25.11.2014.

- va aplica o politică de toleranță zero, bazată pe prevenire, pentru toate formele de violență sexuală și bazată pe gen comise de personalul UE sau de personalul desfășurat în cadrul operațiilor și misiunilor în materie de securitate și apărare comună, precum și de comandanți/manageri, contractanți și parteneri. Ori de cât ori UE desfășoară personal, inclusiv în misiuni/operații din cadrul politicii de securitate și apărare comune și în intervenții umanitare, va garanta că au fost furnizate instrucțiuni clare în acest sens și că există structuri adecvate care să asigure respectarea acestei politici, inclusiv printr-un mecanism robust de raportare, un mecanism de depunere a plângerilor victimelor și de tragere la răspundere și de sancționare a autorilor;
- se va asigura că copiii născuți în urma unui viol sunt considerați eligibili pentru acordarea cetățeniei și a sprijinului. Va combate stigmatizarea asociată cu acest tip de violență sexuală care le însoțește, adesea timp îndelungat după ce infracțiunea a avut loc, pe femeile care au fost violate și pe copiii acestora. Va continua să îi sprijine pe părinții care îi cresc pe acești copii;
- va pune în aplicare măsuri îmbunătățite de protecție a femeilor și a fetelor atunci când analiza și evaluarea arată că este nevoie de acest lucru, de exemplu pentru candidatele din politică, pentru apărătoarele drepturilor omului și pentru activistele organizațiilor din societatea civilă;

- va aborda violența sexuală legată de conflicte ca parte a unui continuum de violență bazată pe gen, strâns împletită cu inegalitățile persistente și cu atacurile mai ample la adresa egalității de gen și a drepturilor femeilor, inclusiv, dar nu numai, violența digitală și cibernetică;
- va promova orientări și standarde umanitare privind genul și violența bazată pe gen, inclusiv de exemplu orientările privind violența bazată pe gen ale Comitetului permanent pentru cooperarea între agenții (IASC)³⁴ și manualul IASC privind problematica de gen³⁵, precum și lucrările inițiativei „Apel la acțiune privind protecția împotriva violenței bazate pe gen în situații de urgență”³⁶;
- va promova punerea în aplicare a Tratatului privind comerțul cu arme, acordând o atenție deosebită articolului 7 alineatul (4)³⁷, care impune statelor să țină cont de riscul ca armele sau alte bunuri să fie utilizate pentru comiterea sau facilitarea comiterii de acte grave de violență bazată pe gen.

³⁴ Comitetul permanent pentru cooperarea între agenții (IASC): Orientări pentru integrarea intervențiilor privind violența bazată pe gen în acțiunea umanitară. 2015.
(https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2015/09/2015-IASC-Gender-based-Violence-Guidelines_lo-res.pdf).

³⁵ Comitetul permanent pentru cooperarea între agenții (IASC): Manualul privind problematica de gen pentru acțiunea umanitară. 2017.
https://ec.europa.eu/jrc/communities/sites/jrccties/files/2018-iasc_gender_handbook_for_humanitarian_action_eng_0.pdf

³⁶ „Apel la acțiune privind protecția împotriva violenței bazate pe gen în situații de urgență” („Apel la acțiune”) este o inițiativă multilaterală care își propune să transforme în mod fundamental modul în care violența bazată pe gen este abordată în situațiile de urgență umanitară. UE (prin serviciile Comisiei pentru protecție civilă și operațiuni umanitare europene, DG ECHO) constituie un partener activ al inițiativei „Apel la acțiune” încă de la crearea acesteia în 2013. De asemenea, UE a asumat responsabilitățile care au decurs din calitatea de lider global al inițiativei în 2017-2018.

³⁷ „Statul parte exportator, în efectuarea evaluării sale, ia în considerare riscul ca armele convenționale prevăzute de articolul 2 alineatul (1) sau bunurile prevăzute de articolul 3 sau articolul 4 să fie utilizate pentru comiterea sau facilitarea comiterii de acte grave de violență bazată pe discriminarea sexuală sau de acte grave de violență împotriva femeilor și copiilor.”

Ajutor și redresare

39. Pilonul „ajutor și redresare” din Agenda privind FPS se axează pe garantarea faptului că ajutorul și redresarea sunt favorabile incluziunii și că iau în considerare nevoile specifice ale femeilor și fetelor. Se acordă o atenție specială celor mai vulnerabile grupuri care iau parte la procesele legate de consolidarea păcii, precum repatrierea, relocarea, reabilitarea, reintegrarea și reconstrucția postconflict. Aceasta include femeile și fetele strămutate, supraviețuitorii unor acte de violență bazată pe gen, persoanele în vârstă, persoanele cu handicap, minoritățile și popoarele indigene.
40. Pilonul „ajutor și redresare” solicită în același timp mai multe eforturi de sprijinire a participării active și a activităților femeilor în cadrul eforturilor de ajutor și redresare, inclusiv un acces egal al femeilor la justiție și la oportunități de asigurare a mijloacelor de trai. Femeile și organizațiile de femei care oferă asistență umanitară sunt adesea primele persoane/entități care răspund la situațiile de criză. Cu toate acestea, rolul de conducere și prioritățile femeilor sunt adesea excluse din procesul decizional, programarea, planificarea și bugetele legate de domeniul umanitar și de cel al dezvoltării.
41. Ajutorul, redresarea și reconstrucția ar putea fi o fereastră unică de oportunitate pentru transformarea structurilor sociale discriminatoare și pentru promovarea drepturilor femeilor, a participării acestora și a implicării lor semnificative.

Prin urmare, UE:

- va promova participarea femeilor și asumarea de către acestea a unor roluri de conducere în cadrul acțiunilor umanitare și al programelor de dezvoltare, atât la nivelul formal cât și la cel informal de luare a deciziilor și de stabilire a priorităților;
- va promova inițiative care să consolideze legăturile dintre politicile în materie de FPS, ajutor, reabilitare, relocare, reconstrucție și dezvoltare durabilă, inclusiv sprijinul pentru integrarea perspectivei de gen în ajutorul umanitar și pentru dezvoltare. Acest aspect include accesul femeilor și fetelor, în condiții de egalitate și de siguranță, la asistența pentru dezvoltare, precum și informații cuprinzătoare în materie de sănătate sexuală și a reproducerii și servicii de sănătate;

- va garanta dreptul și accesul fiecărei persoane care a suferit în urma unor acte de violență sexuală sau bazată pe gen la informații și servicii cuprinzătoare în materie de sănătate, precum și la justiție și la despăgubiri. Se va asigura că victimele nu sunt revictimizate, respinse sau ostracizate;
- va garanta că toate organizațiile care primesc finanțare și sprijin din partea UE respectă politicile UE în materie de egalitate de gen, inclusiv o abordare bazată pe drepturi și orientări și standarde minime privind violența bazată pe gen;
- va sprijini inițiativele psihosociale pentru toți supraviețuitorii unui conflict violent, indiferent de rolurile acestora: femei, fete, bărbați, băieți și persoane în vârstă;
- va sprijini ajutorul, redresarea și reabilitarea femeilor și fetelor afectate de conflicte, inclusiv în interiorul UE. Aceasta include asigurarea faptului că legislația, politicile și procedurile privind azilul respectă și garantează faptul că toate femeile, fetele și toți supraviețuitorii unor acte de violență bazată pe gen beneficiază de drepturi și standarde egale în timpul procedurilor;
- va continua să promoveze sistemele de justiție în țările din afara UE în care UE desfășoară acțiuni de sprijin, în concordanță cu cele mai bune standarde. Acest lucru urmărește să consolideze jurisdicțiile penale naționale în concordanță cu principiul complementarității cu Curtea Penală Internațională, de exemplu procesele și mecanismele sensibile la dimensiunea de gen ale justiției de tranziție;
- se va asigura, prin acordarea de resurse adecvate, că femeile se află în centrul lucrărilor în materie de răspuns umanitar, ajutor și redresare, precum și al celor de programare și asistență pentru dezvoltare. Femeile trebuie incluse în conceperea, planificarea și punerea în aplicare a activităților de ajutor, redresare și reconstrucție și trebuie să fie consultate cu privire la nevoi la începutul fiecărei situații de urgență;

- se va asigura că în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor se va folosi drept punct de plecare experiența acumulată la nivel local în ceea ce privește facilitarea apariției unor schimbări substanțiale și în ceea ce privește progresele înregistrate în timpul etapei de ajutor și de redresare; se va asigura că asociații ale societății civile și asociații de femei, favorabile incluziunii, vor participa în mod semnificativ și echitabil la toate etapele ciclului, inclusiv la conferințele donatorilor³⁸, care facilitează stabilirea de parteneriate;
- se va asigura că pregătirea pentru situații de criză, precum și planificarea și acțiunile întreprinse în vederea redresării postdezastru și postconflict, inclusiv inițiativele de formare a funcționarilor guvernamentali și a organizațiilor societății civile, se bazează pe o abordare participativă, incluzivă din punctul de vedere al genului, cu luarea adecvată în considerare a impactului asupra dimensiunii de gen indicat de evaluările de risc (Indicele de risc referitor la dimensiunea de gen³⁹).

Cadrul normativ privind egalitatea dintre femei și bărbați

42. Egalitatea dintre femei și bărbați este un drept fundamental al omului, o valoare comună a UE consfințită în cadrele de politici ale UE și o condiție necesară pentru atingerea obiectivelor legate de eradicarea sărăciei, creșterea economică, ocuparea forței de muncă, coeziunea socială și promovarea păcii și a securității. Această valoare este inclusă și în obligațiile și angajamentele internaționale, precum Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, Platforma de acțiune de la Beijing, Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și Consensul european privind dezvoltarea. Obiectivele politicii externe și de securitate ale UE reprezintă principiile care călăuzesc eforturile în acest domeniu.

³⁸ În timpul etapei de reconstrucție, există șansa de a facilita o egalitate de gen mai pronunțată prin recurgerea la o abordare bazată pe drepturi, spre exemplu în raport cu dezvoltarea economică și cu accesul la terenuri și la resurse naturale.

³⁹ Serviciul Instrumente de politică externă – Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace. Manualul indicatorilor pentru instrumentul care contribuie la stabilitate și pace – IcPS. https://ec.europa.eu/fpi/key-documents_en

Prin urmare, UE:

- va continua să monitorizeze acțiunile ulterioare Platformei de acțiune de la Beijing, în special domeniul crucial ce privește femeile și conflictele armate;
- va continua să promoveze ratificarea și punerea în aplicare a instrumentelor esențiale ale ONU în domeniul drepturilor omului și a protocoalelor opționale la acestea, cu precădere Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW) și protocolul său opțional, precum și să consolideze legătura dintre CEDAW și Agenda privind FPS prin intermediul recomandărilor generale 30 și 35;
- va continua să susțină cu hotărâre Curtea Penală Internațională (CPI), mai ales în domeniul violenței sexuale și bazate pe gen aferente conflictelor, pentru a promova responsabilizarea și pentru a combate impunitatea. CPI este prima și unica instanță penală internațională permanentă dedicată anchetării și urmăririi penale a celor mai grave crime;
- va continua să sprijine eforturile depuse de Mecanismul Rezidual Internațional pentru Tribunalele Penale și de alte tribunale internaționale.
- va continua să își pună în aplicare politicile prezentate în „Orientările UE privind promovarea respectării dreptului internațional umanitar”, acordând o atenție deosebită respectării interzicerii violului și altor forme de violență sexuală;
- va continua să pună în aplicare Agenda privind tineretul, pacea și securitatea, astfel cum figurează în RCSONU 2250 și 2419. Acest aspect include abordarea inegalităților (care persistă) ce supun unui risc deosebit tinerele femei și tinerii bărbați, cu acordarea unei atenții sporite creșterii reprezentării incluzive a tinerelor femei în prevenirea și soluționarea conflictelor.

Consolidarea asumării la nivel local, național și regional

43. Un proces de pace favorabil incluziunii are mai multe șanse să identifice și să abordeze cauzele profunde ale conflictului și să garanteze că se ține seama de nevoile sectoarelor afectate ale populației. Din acest motiv, este esențială consolidarea asumării la nivel local, național și regional, cuplată cu eforturi de consultare a actorilor locali, inclusiv a societății civile, și de cooperare cu aceștia. Deschiderea către incluziune sporește totodată legitimitatea unui acord de pace și asumarea la nivel național a punerii sale în aplicare. În plus, reduce riscul subminării procesului de către actori marginalizați. Un proces favorabil incluziunii nu presupune participarea directă a tuturor actorilor la negocierile oficiale, dar poate facilita interacțiunea dintre părțile la conflict și alte părți interesate și poate crea mecanisme care să permită luarea în considerare, în cadrul procesului, a tuturor punctelor de vedere. Este posibil să fie nevoie de mecanisme specifice pentru a se garanta participarea semnificativă la proces a organizațiilor de femei și a femeilor implicate în consolidarea păcii.

Prin urmare, UE:

- va promova consolidarea capacităților partenerilor și a țărilor din afara UE, precum și schimbul de informații între aceste categorii, inclusiv în ceea ce privește mecanismele și instituțiile de la nivel național axate pe chestiuni de gen.
- Va consulta organizațiile de femei, femeile implicate în consolidarea păcii și apărătoarele drepturilor omului și va sprijini includerea acestora în procesele de pace oficiale și neoficiale, precum și asumarea de către acestea a unui rol de conducere, atunci când este cazul;
- se va asigura că UE colaborează în mod autentic și echitabil cu organizațiile societății civile favorabile incluziunii, adică cu acele organizații în care femeile exercită roluri de conducere și contribuie la elaborarea strategiilor și în care diverse puncte de vedere feminine sunt luate în calcul și sunt reprezentate în ceea ce privește toată gama de chestiuni cu care se confruntă societatea;
- va oferi sprijin organizațiilor neguvernamentale internaționale și regionale care promovează participarea locală și incluziunea și care contribuie la consolidarea capacităților naționale.

Consolidarea cooperării și a dialogului cu alți actori

44. Cooperarea cu actorii internaționali este esențială pentru a putea pune în aplicare în mod eficace Agenda privind FPS și pentru a evita eforturile redundante și concurența pentru resurse. Cooperarea este necesară și pentru transmiterea analizelor efectuate, pentru comunicarea învățămintelor desprinse și pentru partajarea resurselor, precum și pentru asigurarea coerenței între rezultatele programelor și procesul de elaborare a politicilor la nivel global, regional și național. Este important ca dialogul între diverșii actori să fie purtat la toate nivelurile (local, național, regional și internațional), precum și în mod transversal, între acestea, și ca la dialog să participe și societatea civilă. Este totodată important ca organizațiile internaționale să nu concureze cu organizațiile locale ale societății civile atunci când acestea din urmă pot contribui la fel de eficient la politici sau programe (de pildă, în ceea ce privește efectuarea de studii).

Prin urmare, UE:

- va promova parteneriatele favorabile incluziunii și schimbul mai eficace de experiențe, de învățăminte desprinse și de bune practici între toate părțile interesate cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare a Agendei privind FPS. Aceasta include identificarea intereselor comune, cu luarea în considerare în mod deosebit a provocărilor și a oportunităților întâlnite;
- va continua să lucreze împreună cu organizațiile internaționale și regionale relevante, în special cu ONU, dar și cu altele, precum: Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN), Organizația Statelor Americane (OAS), G20, G7, Uniunea Africană (UA), Comitetul Internațional al Crucii Roșii și Uniunea pentru Mediterana (UpM). Va continua totodată să lucreze cu alte organizații regionale dispuse să continue eforturile pentru obținerea egalității de gen, a păcii și a securității, valorificând totodată inițiativele și experiențele deja existente, pentru a se crea sinergii acolo unde UE și ONU sau alte organizații internaționale joacă roluri importante;

- va promova și va sprijini inițiativa punctelor naționale de contact privind FPS, care servesc drept forum transregional și oferă o platformă pentru schimbul de experiențe și de bune practici în vederea înregistrării de progrese sub aspectul punerii în aplicare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate cu privire la FPS, precum și în vederea îmbunătățirii coordonării finanțării cu programele de asistență;
- va promova și sprijini inițiativa privind accelerarea la nivel regional a punerii în aplicare a RCSONU 1325 (RAR1325), care vizează, cu precădere, schimburile de ordin tehnic între consilierii pe probleme de gen și alți practicieni din cadrul organizațiilor multilaterale și regionale. Rezoluția urmărește crearea unui forum care să îmbunătățească punerea în aplicare a Agendei privind FPS și să promoveze sinergiile dintre participanții din partea UE, ONU, NATO, UA și OSCE;
- va promova și încuraja practicile favorabile incluziunii care vizează îmbunătățirea coerenței, a coordonării și a eficienței;
- va promova dialogul între organizațiile societății civile și UE, sub coordonarea SEAE; iar în țările din afara UE, sub coordonarea delegațiilor UE.

Măsuri de sprijin

Sprijin politic pentru punerea eficace în aplicare a Agendei privind FPS

45. Punerea eficace în aplicare a Agendei privind FPS înseamnă optarea pentru o abordare holistică. Este de importanță maximă ca abordările bazate pe excludere și cele bazate pe fragmentare să fie transformate în moduri incluzive și atotcuprinzătoare de a colabora și de a lucra. Înțelegerea acestui fapt continuă să fie limitată, iar uneori și acceptarea sa rămâne limitată. Din acest motiv, punerea în aplicare a Agendei privind FPS trebuie sprijinită de o conducere politică și de un angajament de cel mai înalt nivel.

Prin urmare, UE:

- va promova punerea în aplicare a Agendei privind FPS în toate contextele, inclusiv în forurile multilaterale și în relațiile bilaterale, prin intermediul dialogurilor politice și al celor privind drepturile omului, al parteneriatelor, al declarațiilor, al schimburilor multilaterale, al comunicărilor și al declarațiilor comune cu țările partenere;
- va asigura continuarea punerii eficace în aplicare a Agendei privind FPS în interiorul UE prin implementarea și monitorizarea Abordării strategice a UE privind FPS, angajamentului strategic pentru egalitatea de gen și Planului de acțiune al UE pentru egalitatea de gen II;
- va promova și va sprijini punerea în aplicare a Agendei privind FPS cu ajutorul mandatului consilierului principal al SEAE pe probleme legate de gen și de punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.
- Va încorpora o abordare coerentă privind chestiunile de gen și FPS în politica externă și de securitate comună a UE și o va promova;
- va promova înțelegerea Agendei privind FPS și o abordare creativă în privința acesteia, inclusiv în sfera publică în sens mai larg;
- se va asigura că Agenda privind FPS este un subiect-cheie al relațiilor politice și diplomatice care vizează provocările emergente și situațiile de criză, de fragilitate, de conflict și de postconflict, ținând cont de rolul prioritar jucat de diplomația preventivă în contextul tuturor astfel de situații;
- va promova cooperarea aprofundată și favorabilă incluziunii privind punerea în aplicare a Agendei privind FPS cu toate părțile interesate, inclusiv cu guvernele naționale, cu organele legislative, cu instituțiile naționale pentru apărarea drepturilor omului, cu organismele care luptă pentru egalitatea de gen, cu autoritățile locale, cu actorii societății civile, cu actorii nestatali, cu sectorul privat, cu actorii din domeniul cooperării pentru dezvoltare și al ajutorului umanitar, precum și cu organizațiile internaționale și regionale;

- va promova punerea în aplicare a unor standarde internaționale privind un sprijin pentru mediere care să integreze dimensiunea de gen. Va continua să considere procesele de pace drept ocazii de promovare, în negocieri și în acordurile de pace rezultate, a capacității femeilor, a egalității de gen, a integrării perspectivei de gen, a participării semnificative și echitabile a femeilor și a respectării drepturilor femeilor;
- se va asigura că toate părțile implicate în mediere la nivelul UE abordează aceste chestiuni în timpul negocierilor și al prenegocierilor pentru pace și că acestea se străduiesc să asigure integrarea și tratarea lor prioritară în faza ulterioară, de consolidare a păcii și de reconstrucție postconflict, inclusiv prin intermediul unor posturi de experți pe probleme de gen pentru care să se aloce resurse suficiente și care să participe la toate intervențiile UE în materie de mediere;
- se va asigura că toate operațiunile UE legate de situații fragile și afectate de conflict și de urgențe umanitare includ capacități suficiente pentru punerea în aplicare a Agendei privind FPS, inclusiv prin participarea la toate misiunile și operațiunile de securitate și apărare comună, pe lângă delegațiile UE și pe lângă reprezentanții speciali ai UE, a unor experți și consilieri pe probleme de gen pentru care să se aloce resurse suficiente; se va asigura că întregul personal militar și civil desfășurat de UE, inclusiv personalul cu funcții de conducere, este suficient de bine instruit cu privire la egalitatea de gen și la FPS, și mai ales, cu privire la modalitățile de integrare a perspectivei de gen în activitățile proprii.

Finanțarea și alocarea de resurse

46. Finanțarea este necesară pentru a face posibile integrarea perspectivei de gen, echilibrul de gen și alte acțiuni specifice, în vederea atingerii egalității de gen. În acest context și pe baza unui mare număr de evaluări și de rapoarte⁴⁰, deficitul global de finanțare și/sau caracterul limitat al acesteia rămân(e) un obstacol major în calea punerii în aplicare eficace a Agendei privind FPS. Atât la nivelul UE, cât și la nivel global, este nevoie de finanțare pentru proiectele/programele al căror obiectiv îl constituie egalitatea de gen și FPS, precum și pentru integrarea aspectelor și perspectivelor legate de gen în alte proiecte/programe. Lipsa de resurse, inclusiv lipsa posibilităților de consolidare a capacităților la nivel intern, pentru lucrările privind egalitatea de gen și pentru punerea în aplicare a Agendei privind FPS, rămâne o provocare majoră care trebuie, prin urmare, abordată. Mai mult, este nevoie de un mediu macroeconomic favorabil pentru a aborda cauzele profunde ale inegalității de gen.

⁴⁰ Goldberg, D. B. (2015), *Civil Society Organisation (CSO) Survey for the global study on women, peace and security: CSO perspectives on UNSCR 1325 implementation 15 years after adoption. The Global Network of women peacebuilders*, <http://peacewomen.org/sites/default/files/CSO%20Survey%20Report%20FINAL.pdf> (<http://peacewomen.org/sites/default/files/CSO Survey Report FINAL.pdf>). Coomaraswamy, R., & UN Women. (2015), *Preventing conflict, transforming justice, securing the peace: a global study on the implementation of United Nations Security Council resolution 1325* (<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNW-GLOBAL-STUDY-1325-2015.pdf>). Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (fără o dată anume): *Trust Fund Factsheet – Global Acceleration Instrument*, (<http://mptf.undp.org/factsheet/fund/GAI00>).

47. Un progres semnificativ și durabil necesită o abordare bazată pe drepturi pentru a se garanta că, pe lângă faptul că dobândesc competențe și active, femeile sunt capabile totodată să își exercite dreptul de alegere privind oportunitățile și controlul asupra resurselor și să modeleze la toate nivelurile procesul de luare a deciziilor în plan economic. Se va acorda o atenție deosebită rolurilor și pozițiilor femeilor în cadrul economiei formale și informale. De prea multă vreme, eforturile de punere în aplicare a Agendei privind FPS, inclusiv în țările aflate în conflict și în cele care își revin după un conflict, suferă din cauza alocării insuficiente de resurse. O finanțare directă, fiabilă și previzibilă, acordată sub forma granturilor flexibile sau a finanțării pe termen lung, poate aduce o adevărată schimbare, prin crearea condițiilor necesare pentru ca inițiativele de la nivel local și organizațiile societății civile să pună în aplicare Agenda privind FPS.

Prin urmare, UE:

- va acționa pentru a include egalitatea de gen și Agenda privind FPS în instrumentele aplicabile ale UE de finanțare a acțiunii externe;
- va face obligatorie includerea unui buget pentru angajarea de experți și/sau consilieri pe probleme de gen în cadrul tuturor operațiilor și misiunilor PSAC, precum și în cadrul delegațiilor UE;
- va asigura o finanțare adecvată, susținută și previzibilă cu ajutorul programării și al integrării în acțiuni neprogramate, în vederea punerii în aplicare a Agendei privind FPS;
- va acorda prioritate, atunci când este posibil, granturilor (directe) pentru acțiuni în favoarea egalității de gen și a proiectelor privind FPS gestionate de organizații locale ale societății civile, în special organizații de femei, acordând totodată recunoașterea cuvenită abordării bazate pe nevoi, stabilită în statele membre ale UE și în cadrul instrumentelor UE de finanțare a acțiunii externe;
- va încuraja efectuarea unor analize de gen drept cerință pentru finanțarea acțiunii externe a UE;
- va încuraja finanțarea specifică a evaluării externe și independente a Abordării strategice a UE privind FPS. Va încuraja totodată integrarea dimensiunii de gen în evaluările tuturor acțiunilor și politicilor externe ale UE;
- va garanta constrângeri administrative minime pentru accesul la finanțare de către organizațiile locale ale societății civile, în limitele Regulamentului financiar al UE;

- va promova finanțarea specifică pentru cercetarea privind FPS;
- va evalua și va monitoriza măsurile de combatere a terorismului luate de UE, de statele membre ale UE și de partenerii UE, inclusiv legile privind combaterea finanțării terorismului, și, dacă va fi cazul, va întreprinde acțiuni menite să asigure că respectivele măsuri nu îngreunează drepturile femeilor și nici nu le afectează negativ;
- va asigura punerea în aplicare a Agendei de acțiune de la Addis Abeba din cadrul celei de a treia conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare (Agenda de acțiune de la Addis Abeba).

Consolidarea capacităților și formarea

48. Punerea eficace în aplicare a Agendei privind FPS depinde de gradul de conștientizare, de cunoștințele, de aptitudinile și de resurselor femeilor și bărbaților la toate nivelurile proceselor decizionale. Având în vedere caracterul complex al mediului actual de securitate și sfera de cuprindere a Agendei privind FPS, consolidarea capacităților și îmbunătățirea educației și a formării în scopul păcii durabile, al securității și al egalității de gen stau la baza punerii în aplicare a agendei respective în totalitatea sa.
49. Formarea specifică este o componentă esențială a punerii în aplicare a Agendei privind FPS. Noua politică a UE de formare în domeniul PSAC⁴¹, adoptată la 15 martie 2017, stabilește că formarea obligatorie și standardizată anterioară desfășurării este o condiție prealabilă desfășurării atât pentru personalul detașat, cât și pentru cel contractant. Chiar dacă formarea anterioară desfășurării este deja disponibilă pentru personalul desfășurat în misiunile și operațiile PSAC, ea nu este încă obligatorie pentru toți. Alte tipuri de intervenție (cum ar fi sprijinul pentru mediere) nu prezintă încă această abordare structurată și obligatorie a formării. Potrivit acestei noi politici în materie de formare, toate cursurile de formare din domeniul PSAC ar trebui să reflecte principiile fundamentale ale UE, inclusiv egalitatea de gen și obiectivele privind FPS. Mai mult decât atât, elementele referitoare la gen vor continua să fie integrate mai sistematic în formările și seminarele interne din domeniul PSAC.

⁴¹ Politica UE privind formarea în domeniul PSAC (5197/2/17 REV 2), 15 martie 2017.

Prin urmare, UE:

- își va îmbunătăți în continuare felul în care înțelege chestiunile legate de Agenda privind FPS, prin intensificarea și consolidarea formării la toate nivelurile, inclusiv la nivelul conducerii superioare; va solicita ca statele membre să ofere cursuri de formare relevante în cadrul programului anual de formare al UE, pentru a-și instrui proprii resortisanți, și le va încuraja să ofere aceste cursuri și participanților din alte state membre, după posibilități;
- va face astfel încât Colegiul European de Securitate și Apărare (CESA) să depună în continuare eforturi pentru a integra și mai mult perspectiva de gen în toate activitățile sale de formare, inclusiv în toate cursurile și formările actuale și în cele oferite local în statele membre;
- va asigura integrarea perspectivei de gen în toate activitățile de gestionare a crizelor din cadrul operațiilor și misiunilor PSAC și din cadrul acțiunii externe umanitare și a celei legate de dezvoltare;
- va avea grijă ca SEAE și Comisia Europeană să includă în mod regulat aspectele legate de FPS în cursurile de formare, actuale și viitoare, în materie de gen desfășurate în cadrul SEAE, al Comisiei, al delegațiilor UE și al structurilor PSAC. Aceste cursuri ar trebui să includă exemple concrete de integrare a perspectivei de gen în munca de zi cu zi;
- va asigura integrarea unei componente sau a unui modul privind FPS în cursurile de formare online, precum și includerea sistematică a unei componente legate de gen în cursurile referitoare la toate sectoarele relevante, cum ar fi dezarmarea, demobilizarea și reintegrarea, reforma sectorului de securitate și observarea alegerilor;
- va promova formarea pentru toții actorii UE în materie de mediere, inclusiv pentru cei susținuți din punct de vedere financiar sau tehnic de UE, în privința modului în care trebuie realizată și utilizată analiza de gen, precum și a modului în care trebuie integrată perspectiva de gen în sprijinul pentru mediere;
- va oferi personalului său formare privind egalitatea de gen și privind modul de transformare a conflictelor și a normelor și rolurilor de gen socializate; de asemenea, va sprijini formarea partenerilor guvernamentali și neguvernamentali în această privință;

- va veghea ca formarea să fie elaborată pe baza nevoilor destinatarilor și ca îndrumarea sau mentoratul să fie folosite în mod corespunzător, mai ales pentru persoanele care ocupă funcții cu responsabilitate sau funcții de conducere;
- va încuraja statele membre să acorde prioritate, în planurile lor naționale de acțiune și în activitățile lor care sprijină țările din afara UE, consolidării capacităților și formării;
- va încuraja statele membre să acorde prioritate dezvoltării instrumentelor de formare, cum ar fi formarea asistată de calculator (online, podcasturi) și alte pachete de formare, precum și să investească în acestea. Aceste module de formare elaborate de delegațiile UE și de misiunile și operațiile PSAC ar putea fi de asemenea puse la dispoziția partenerilor și a țărilor din afara UE.

Schimbul de informații și de bune practici

50. Grupul operativ informal al UE privind FPS s-a dovedit a fi un forum util pentru schimbul de informații între instituțiile UE, statele membre și societatea civilă⁴², precum și pentru parteneriatul dintre acestea.
51. Grupul operativ se va întruni de patru ori pe an: de două ori la nivel strategic, fiind prezidat de SEAE și de președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene, și de două ori la nivel tehnic/de lucru.
52. Delegațiile UE ar trebui să convoace forumuri pentru schimbul de informații și de bune practici în țările lor și în regiunile acestora, pentru a aduce laolaltă delegațiile UE, misiunile PSAC și statele membre ale UE, pe de o parte, și societatea civilă, pe de altă parte, în scopul furnizării unor contribuții contextuale solide.
53. UE urmărește să stabilească parteneriate și alianțe cu alte organizații internaționale și regionale și, mai ales, platforme structurate și formalizate pentru cooperarea la toate nivelurile, de la nivelul politic la cel de lucru. În scopul durabilității și al eficacității, abordările de sus în jos trebuie însoțite de măsuri concepute și implementate la toate nivelurile.

⁴² Inclusiv mediul universitar.

Prin urmare, UE:

- va sprijini instituirea unui forum⁴³ pentru schimbul de experiență și de bune practici și pentru a stimula inovarea în rândul practicienilor (consilieri și puncte de contact pe probleme de gen) la diferite niveluri, întrucât asigurarea faptului că alegerile în materie de politici sunt fundamentate de experiențele, cunoștințele și ideile practicienilor va fi esențială pentru punerea în aplicare eficace și durabilă a noii abordări strategice a UE privind FPS. Acest lucru va funcționa în cadrul UE, între organizații și în cadrul rețelelor deja stabilite, care funcționează, și între acestea (de exemplu, rețelele deja instituite în cadrul Comisiei Europene).
- va oferi orientări astfel încât punerea în aplicare a noii abordări strategice a UE în privința FPS să se realizeze într-un mod favorabil incluziunii și se va asigura de participarea cea mai largă posibilă a diverselor părți interesate;
- va sprijini rețelele punctelor de contact și ale experților favorabile incluziunii, atât pe cele existente, cât și pe cele nou înființate, care au scopul de a îmbunătăți egalitatea de gen și capacitatea femeilor și de a pune în aplicare Agenda privind FPS.

Conducere și responsabilizare

54. Conducerea și prezența unor resurse adecvate la toate nivelurile sunt esențiale pentru punerea în aplicare cu eficacitate a Agendei privind FPS. Acest lucru necesită o înțelegere temeinică a egalității de gen și a FPS, astfel încât conducerea să poată fi receptivă la aspectele legate de gen. În concordanță cu cadrul cuprinzător al politicii UE privind egalitatea de gen, capacitatea femeilor și FPS, statelor membre le revine responsabilitatea de a pune în aplicare Agenda privind FPS. Instituțiile și organele relevante ale UE joacă de asemenea un rol important în promovarea și punerea în aplicare a Agendei privind FPS.

⁴³ Un exemplu în acest sens este cooperarea cu Accelerarea regională a rezoluției (RAR) 1325, cu Organizația Națiunilor Unite, cu UE, NATO, Uniunea Africană și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE);

Prin urmare, UE:

- se va asigura că personalul de conducere promovează activ egalitatea de gen și FPS în serviciile sale, incluzând aceste aspecte în fișele tuturor posturilor de conducere și asigurând că aceste elemente vor fi luate în considerare la evaluarea personalului de conducere. Este vorba inclusiv de mandatele șefilor de delegații, ale reprezentanților speciali ai Uniunii Europene și ale șefilor și comandanților misiunilor și operațiilor PSAC;
- se va asigura că persoanele angajate sau desfășurate de UE în funcții de conducere au beneficiat de formare avansată în privința egalității de gen și a FPS înaintea desfășurării. De asemenea, se va asigura că liderii și personalul de conducere sunt bine informați în legătură cu activitatea multidimensională desfășurată de consilierii și de punctele de contact pe probleme de gen;
- se va asigura că toți angajații, contractanții și partenerii însărcinați cu punerea în aplicare, aflați în serviciul UE, promovează punerea în aplicare efectivă a Agendei privind FPS; de asemenea, va garanta că responsabilitatea principală în acest scop revine nivelurilor de conducere și că sunt încurajate mecanisme de responsabilizare;
- se va asigura că fișele posturilor, mandatele și cerințele pentru licitații și contracte includ în mod curent cerința de a ține seama de egalitatea de gen și de FPS în toate domeniile de activitate, precum și cerința de a urma o formare specifică dacă este nevoie.

Funcții de sprijin

55. Activitatea consilierilor și a punctelor/persoanelor de contact pe probleme de gen este centrală pentru transpunerea politicilor UE privind egalitatea de gen, capacitatea femeilor și FPS în analiză, planificare, desfășurare și evaluare. Prin urmare, persoanele care ocupă aceste funcții ar trebui să fie poziționate strategic și să aibă acces ușor la conducerea superioară și la documente și procese strategice. Consilierii și punctele de contact pe probleme de gen joacă de asemenea un rol important în facilitarea și integrarea perspectivelor de gen în sarcinile și operațiile cotidiene. În misiunile PSAC civile, structurile aferente punctelor de contact pe probleme de gen au fost dezvoltate cu succes pentru a funcționa ca o completare a consilierilor pe probleme de gen, asigurând o mai mare amploare a eforturilor de integrare a perspectivei de gen.

56. În delegațiile UE, persoanele de contact pe probleme de gen sunt părți interesate esențiale responsabile cu coordonarea tuturor eforturilor și acțiunilor legate de egalitatea de gen și de capacitatea femeilor, precum și cu consilierea în aceste privințe. Ele răspund de facilitarea și de sprijinirea punerii în aplicare a Planului de acțiune al UE pentru egalitatea de gen II (GAP II). Rețeaua persoanelor de contact pe probleme de gen se întrunește anual la Bruxelles. Principalul obiectiv al evenimentului este: (i) de a trece în revistă cunoștințele și experiențele existente; (ii) de a facilita învățarea; (iii) de a discuta despre progresele în privința GAP II, mai ales referitor la obiectivul de „schimbare a culturii instituționale” și la raportare.

Prin urmare, UE:

- se va asigura că consilierii și punctele de contact pe probleme de gen ocupă o poziție strategică și dispun de resurse suficiente;
- va continua să consolideze competențele și capacitățile de consiliere în legătură cu chestiuni legate de gen în UE, de preferință împreună cu toți partenerii multilaterali și regionali actuali și prin intermediul schimburilor de informații cu practicienii experți din cadrul societății civile și din mediul academic;
- va încuraja echilibrul de gen în rândul consilierilor și al punctelor de contact pe probleme de gen, încurajând mai mulți bărbați să ocupe aceste posturi;
- va sistematiza recurgerea la punctele de contact pe probleme de gen și va construi o rețea de astfel de puncte de contact formată atât din personal național, cât și internațional, și echilibrată din punctul de vedere al genului;
- se va asigura că, la numirea/selectarea punctelor de contact pe probleme de gen, această responsabilitate este inclusă în fișa postului lor și, ulterior, este luată în calcul în evaluările anuale. Este o activitate la fel de importantă ca oricare alta, iar acest lucru trebuie să se reflecte întocmai în evaluările anuale ale performanțelor;
- va încuraja recurgerea mai amplă la structurile punctelor de contact pe probleme de gen și va promova integrarea perspectivei de gen în sarcinile zilnice, utilizând bunele practici, îndeosebi pe cele ale misiunilor civile din cadrul PSAC;

- va facilita și mai mult schimbul de idei și interacțiunile între consilierii, punctele de contact și persoanele de contact pe probleme de gen, de exemplu prin organizarea de reuniuni fizice sau virtuale și prin utilizarea mai frecventă a platformelor online existente, cum ar fi „Together”, platforma virtuală a rețelei europene de puncte de contact pe probleme de gen;
- va încuraja schimbul de bune practici și de învățăminte desprinse între consilieri și punctele/persoanele de contact;
- va încuraja diversitatea în rândul consilierilor și al punctelor/persoanelor de contact pe probleme de gen, îndeosebi prin angajarea unui număr mai mare de persoane.

Monitorizare, evaluare și proceduri de raportare

57. UE deține un sistem robust de monitorizare, de evaluare și de raportare, mai ales în cadrul Planului de acțiune al UE pentru egalitatea de gen 2016-2020 (GAP II) și al implicării strategice a UE în privința egalității de gen. Procedurile consolidate de monitorizare, de evaluare și de raportare în privința FPS urmăresc să îmbunătățească și mai mult monitorizarea generală a punerii în aplicare a Agendei privind FPS, inclusiv prin raționalizarea procedurilor paralele de raportare și prin sincronizarea cu acestea. Sistemul de raportare privind FPS urmărește să se axeze nu numai pe *ce* este de făcut, ci și pe *cum* este făcut.
58. Se urmărește îmbunătățirea sistemului actual de monitorizare, de evaluare și de raportare în ceea ce privește atât fondul, cât și procesul. Scopul urmărit este de a crea condițiile pentru optimizarea analizelor și a evaluărilor cantitative și calitative, concomitent cu reducerea la minimum a perturbărilor pentru furnizorii de date și a dificultăților pentru persoanele care prelucrează datele. În plus, UE își propune să creeze un proces de monitorizare întemeiat pe indicatori, pe baza reperelor de progres. În ceea ce privește aspectul participativ al Agendei privind FPS, acesta presupune un accent mai mare pe calitatea procesului de includere a femeilor, pe lângă numărul de femei incluse. În acest mod se va putea elabora o analiză mai aprofundată a participării semnificative și echitabile a femeilor, precum și a influenței efective asupra proceselor și posturilor decizionale.

59. Monitorizarea și evaluarea efective, incluzive și transparente ale Agendei privind FPS necesită schimburi și parteneriate între instituțiile UE, statele membre și societatea civilă. Ar trebui instituite mecanisme și proceduri participative și transparente eficiente.

Prin urmare, UE:

- va continua să elaboreze și să utilizeze indicatori pentru acțiunile sale de punere în aplicare a abordării strategice privind FPS; va sistematiza datele defalcate pe sexe în politicile externe ale UE și se va asigura că analiza impactului nu se limitează la descrierea sau la raportarea datelor generale referitoare la inegalitatea de gen, furnizând studii (de caz) aprofundate, efectuate de societatea civilă independentă sau de mediul universitar, studii de referință și desfășurând schimburi periodice cu reprezentanți ai UE (incluzând societatea civilă locală și, în special, organizațiile femeilor);
- va culege indicatori referitori la FPS din alte cadre (Platforma de acțiune de la Beijing, planurile naționale de acțiune ale statelor membre, Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen II etc.) și îi va integra pe cât posibil în cadrul de indicatori privind FPS, astfel încât să nu fie solicitate aceleași date în cadrul diferitelor proceduri de raportare (acest fapt va facilita raportarea);
- va urmări să îmbunătățească și mai mult eficacitatea, armonizarea și simplificarea tuturor raportărilor UE legate de egalitatea de gen, de capacitatea femeilor și de FPS;
- va furniza statelor membre parametri, sisteme și orientări pentru a asigura posibilitatea de agregare la nivel regional a proceselor de monitorizare și de evaluare, ținând totodată seama de faptul că fiecare stat membru are nevoi și priorități specifice;
- va promova participarea efectivă a unei societăți civile reprezentative, inclusiv a grupurilor pentru apărarea drepturilor femeilor și a experților în materie de gen de la nivel național, la procesele de monitorizare și de evaluare.

Planuri naționale de acțiune

60. Planurile naționale de acțiune joacă un rol important în simplificarea punerii în aplicare a Agendei privind FPS, mai ales la nivel național.

Prin urmare, UE:

- va promova o abordare la nivelul întregii administrații în privința elaborării și a punerii în aplicare a planurilor naționale de acțiune. Acest lucru va ajuta statele membre în eforturile lor de a acorda prioritate unei strategii la nivelul întregii administrații și de a încuraja în continuare cu hotărâre toate țările din UE și din afara acesteia să elaboreze și să pună în aplicare planuri naționale de acțiune pe baza acestui principiu;
- va veghea să existe suficiente resurse în sprijinul planurilor naționale de acțiune, astfel încât acestea să poată fi puse în aplicare cu eficacitate;
- va promova mecanismele participative în cadrul elaborării planurilor naționale de acțiune, pentru a asigura asumarea responsabilității la nivel local și incluziunea, precum și resursele;
- va promova instituționalizarea monitorizării parlamentare a punerii în aplicare a planurilor naționale de acțiune; va promova participarea societății civile la monitorizare și evaluare;
- va încuraja statele membre ale UE să se susțină unele pe altele la elaborarea și punerea în aplicare a planurilor naționale de acțiune;
- va continua să sprijine și să promoveze punerea în aplicare eficace a planurilor naționale de acțiune în țările în care se desfășoară acțiunile externe ale UE cu sprijinul consilierului principal al SEAE pe probleme legate de gen și de punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite;
- va veghea ca dispozițiile cuprinse în această strategie a UE privind FPS să se regăsească în viitoarele planuri naționale de acțiune ale statelor membre ale UE și ale țărilor din afara UE.

Anexa I: Femeile, pacea și securitatea (FPS) în politicile externe ale UE

FPS în politica de securitate și apărare comună

61. Încă din 2006⁴⁴, Consiliul a confirmat în repetate rânduri importanța egalității de gen și a integrării perspectivei de gen în contextul politicii de securitate și apărare comune (PSAC) la toate nivelurile. De la adoptarea Abordării cuprinzătoare a UE cu privire la punerea în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind FPS⁴⁵, politica specifică din domeniul PSAC privind FPS a fost dezvoltată și actualizată în permanență⁴⁶ pentru a asigura integrarea perspectivei de gen și punerea în aplicare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU privind FPS, de la analiza și planificarea timpurie până la desfășurarea misiunilor și a operațiilor PSAC, incluzând monitorizarea și evaluarea lor.
62. În 2016 s-a realizat un studiu de referință drept exercițiu de evaluare a integrării drepturilor omului și a egalității de gen în PSAC. Pe lângă faptul că a stabilit indicatori de referință, studiul de referință⁴⁷ a evidențiat progresele înfăptuite și a prezentat exemple de bune practici.

⁴⁴ Concluziile Consiliului privind promovarea egalității de gen și integrarea chestiunilor legate de gen în gestionarea crizelor. Cea de a 2760-a reuniune a Consiliului Afaceri Generale, Bruxelles, 13 noiembrie 2006.

⁴⁵ Abordare cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a Rezoluțiilor 1325 și 1820 ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind femeile, pacea și securitatea (15671/1/08 REV 1), 1.12.2008.

⁴⁶ Cea mai recentă actualizare în 2012: Punerea în aplicare a Rezoluțiilor Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind femeile, pacea și securitatea în contextul misiunilor și operațiilor PSAC (doc. 5799/12).

⁴⁷ A fost primul studiu de referință referitor la integrarea drepturilor omului și a egalității de gen realizat pentru PSAC. Studiul, care a identificat 21 de indicatori de referință pentru a evalua măsura în care drepturile omului și egalitatea de gen au fost integrate în PSAC, are două părți: (i) planificarea și studiile de caz ale impactului derulate pentru șapte misiuni PSAC; și (ii) cinci chestionare pentru serviciile PSAC – Direcția de planificare și de gestionare a crizelor (CMPD), Capacitatea civilă de planificare și conducere (CPCC), Statul-Major (EUMS) și Colegiul European de Securitate și Apărare (CESA) – și pentru toate misiunile PSAC.

63. Misiunile și operațiile PSAC și-au îmbunătățit treptat capacitatea de consiliere pentru chestiunile legate de gen pentru a integra mai bine perspectiva de gen și pentru a accelera punerea în aplicare a politicii UE privind FPS. În momentul aprobării Abordării strategice a UE privind FPS [decembrie 2018], toate misiunile PSAC civile aveau consilieri pe probleme de gen desfășurați, îndeplinind unul sau două roluri⁴⁸. Toate misiunile militare ale UE și una din trei operații militare ale PSAC au posturi specializate și cu normă întreagă pentru consilierii pe probleme de gen și un post de consilier pe probleme de gen prin cumul de funcții în Capacitatea militară de planificare și conducere (MPCC) și în Statul-Major al UE (EUMS). Cu toate acestea, niciunul dintre aceste posturi nu a fost deocamdată ocupat, ceea ce periclitează capacitatea UE de a realiza punerea în aplicare efectivă.
64. Rolul principal al consilierilor pe probleme de gen în cadrul misiunilor și al operațiilor PSAC este de a oferi consiliere cadrelor superioare în privința analizării chestiunilor referitoare la gen și a integrării perspectivei de gen la executarea mandatului misiunii. Responsabilitățile consilierilor pe probleme de gen pot varia în funcție de dimensiunile și de structura misiunii și de tipul mandatului. Ei abordează însă întotdeauna atât aspectele interne, cât și pe cele externe. **Pe plan extern**, consilierii pe probleme de gen lucrează direct sau indirect (de exemplu prin intermediul experților și al mentorilor în domeniu) cu partenerii locali din țara-gază, de exemplu pentru redactarea legislației sau pentru consolidarea capacităților instituțiilor locale. **Pe plan intern**, consilierii pe probleme de gen lucrează îndeaproape cu conducerea misiunilor/operațiilor și cu alte entități ale misiunii în cadrul capacităților strategice și operaționale de planificare și de desfășurare. În general, consilierii pe probleme de gen sunt facilitatori și catalizatori: ei identifică, sprijină și consiliază. Cu toate acestea, ei nu dețin responsabilitatea supremă pentru activitatea privind egalitatea de gen și integrarea sistematică a perspectivei de gen în cadrul misiunii sau al operației, aceasta revenindu-i șefului misiunii sau comandantului.

⁴⁸ Două roluri înseamnă că funcționarul respectiv îndeplinește un cumul de funcții.

65. În cadrul misiunilor PSAC civile, structurile aferente punctelor de contact pe probleme de gen au devenit un instrument comun utilizat pentru a permite integrarea perspectivei de gen în realizarea mandatului misiunii. Pe lângă funcția lor principală, punctele de contact pe probleme de gen au și responsabilități legate de egalitatea de gen și de FPS. Punctele de contact pe probleme de gen acționează nu numai ca puncte de contact, ci și ca intermediari între consilierii pe probleme de gen și diferitele entități ale misiunii. Ca și în cazul consilierilor pe probleme de gen, rolul unui punct de contact pe probleme de gen depinde de mandatul misiunii și de funcția și sarcinile care îi revin în cadrul misiunii.
66. Pentru a reduce și mai mult decalajul dintre politici și practică, în 2018 a fost elaborat și lansat un set de orientări operaționale privind integrarea perspectivei de gen în cadrul misiunilor PSAC civile⁴⁹. Orientările au scopul: (i) de a facilita integrarea sistematică a perspectivei de gen și de a duce la adoptarea unor politici privind egalitatea de gen, inclusiv la punerea în aplicare a politicii UE privind FPS; și (ii) de a stimula o abordare mai uniformă în ceea ce privește egalitatea de gen, emanciparea femeilor și Agenda privind FPS în cadrul misiunilor.

⁴⁹ Comandantul operațiilor militare ale UE a elaborat Orientările operaționale privind integrarea perspectivei de gen, adresate conducerii și personalului misiunii [doc. EEAS (2018) 747].

FPS în cadrul Comisiei Europene

Protecție civilă și ajutor umanitar

67. UE a adoptat o abordare în privința ajutorului umanitar care ține cont de dimensiunea genului; astfel, genul este recunoscut drept criteriu de calitate care contribuie la asigurarea faptului că ajutorul umanitar ajunge la persoanele cele mai vulnerabile și că răspunde în mod eficace nevoilor specifice ale femeilor, fetelor, băieților, bărbaților, precum și ale femeilor și bărbaților în vârstă. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, intitulat „Dimensiunea de gen în ajutorul umanitar: nevoi diferite, asistență adaptată”⁵⁰, prezintă abordarea UE în privința genului și a violenței bazate pe gen în cadrul ajutorului umanitar. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei se referă la cadrul privind FPS și la abordarea cuprinzătoare pentru punerea în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind FPS, precum și la cei 17 indicatori adoptați de Consiliu. Politica include un capitol privind violența sexuală și bazată pe gen, UE sprijinind acțiuni specifice menite să ducă la eradicarea acestor tipuri de violență.
68. Pentru a sprijini punerea în aplicare a politicilor și coerența acestora, UE a introdus un indicator de gen și vârstă, care se aplică tuturor proiectelor umanitare finanțate de UE din ianuarie 2014. Indicatorul de gen și vârstă este un instrument de responsabilizare care utilizează patru criterii de calitate pentru a evalua măsura în care toate acțiunile umanitare finanțate de UE integrează aspectele referitoare la gen și la vârstă în stadiile de propunere, de monitorizare și de raportare finală.
69. Cadrul privind FPS este așadar deosebit de relevant pentru activitatea pe plan umanitar desfășurată de UE, mai ales când este vorba despre integrarea perspectivei de gen și de protecția împotriva violenței sexuale și bazate pe gen în situații de urgență.

⁵⁰ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, intitulat „Dimensiunea de gen în ajutorul umanitar: nevoi diferite, asistență adaptată”, Bruxelles, 22.7.2013 SWD (2013) 290 final.

Cooperare internațională și dezvoltare

70. Având în vedere că participarea și opiniile fetelor și femeilor la toate nivelurile societății sunt esențiale pentru crearea unor societăți echitabile și favorabile incluziunii, Direcția generală pentru cooperare internațională și dezvoltare din cadrul Comisiei Europene (DG DEVCO) va continua să își intensifice eforturile, în cadrul punerii în aplicare a GAP II, planul de acțiune al UE pentru egalitatea gen pentru perioada 2016-2020, pentru a contribui în mod măsurabil la creșterea agentivității fetelor și a femeilor, a exprimării de opinii de către acestea și a participării lor la viața socială, economică și politică, inclusiv în situații de conflict și de postconflict.
71. GAP II oferă cadrul pentru măsuri orientate spre rezultate și pentru o acțiune coordonată. Consolidează contextul, temeiul și prioritățile unei abordări proaspete care reafirmă politica și angajamentele politice ale UE în privința egalității de gen și le transpune într-o obținere mai eficace de rezultate concrete pentru fete și femei, promovând totodată o coordonare, o punere în aplicare și o monitorizare mai eficace ale activităților UE în acest domeniu. De asemenea, conține obiective specifice privind creșterea agentivității și a reprezentării femeilor, precum și privind eliminarea tuturor formelor de discriminare și de violență la care sunt supuse acestea în toate contextele.
72. Din Raportul din 2017 privind punerea în aplicare a GAP II⁵¹ a reieșit că delegațiile UE în țări în curs de dezvoltare au ales cu precădere obiectivul „eliberării fetelor și femeilor de toate formele de violență împotriva lor”, atât în sfera publică, cât și în cea privată.

⁵¹ Raportul anual din 2017 privind punerea în aplicare: Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen II, Egalitatea de gen și emanciparea femeilor: transformarea vieții fetelor și femeilor prin intermediul relațiilor externe ale UE 2016-2020 (SWD (2018) 451 final), 15.10.2018.

73. Acest obiectiv cuprinde un indicator specific referitor la „protejarea tuturor femeilor și bărbaților de toate vârstele de violența sexuală și bazată pe gen în situații de criză, prin intermediul operațiilor sprijinite de UE”, unde este propusă o listă de indicatori pentru a măsura impactul activităților conduse de UE. Printre acești indicatori se numără: (i) numărul de țări partenere ale UE care au raportat o scădere a incidenței violenței sexuale ca armă de război; (ii) numărul de persoane care au beneficiat direct de programele sprijinite de UE care au ca obiectiv specific sprijinirea civililor în procesul de consolidare a păcii în urma conflictului și/sau prevenirea conflictelor; și (iii) ponderea misiunilor de menținere a păcii și de consolidare a păcii, cu dispoziții specifice vizând îmbunătățirea securității și a statutului fetelor și femeilor de toate vârstele.
74. În cadrul acestei priorități tematice specifice, în 2017 au fost raportate 34 de inițiative noi menite să consolideze reprezentarea și exprimarea opiniilor politice ale femeilor, deși puține dintre acestea s-au axat asupra păcii și securității. Majoritatea se refereau la participarea femeilor în politică, guvernare și procesele electorale, la organizațiile de femei și la capacitatea apărătorilor drepturilor omului.

Justiție, consumatori și egalitatea de gen

75. Având în vedere că egalitatea între femei și bărbați reprezintă una dintre valorile fundamentale ale UE, Comisia Europeană se consacră promovării egalității de gen în statele membre și în întreaga lume, în concordanță cu obiectivul de dezvoltare durabilă (ODD) nr. 5 referitor la egalitatea de gen. Activitatea Comisiei, astfel cum este evidențiată în angajamentul său strategic pentru egalitatea de gen⁵², se axează pe următoarele cinci domenii prioritare: (i) creșterea participării femeilor la piața muncii și independența economică egală a femeilor și a bărbaților; (ii) reducerea disparităților de gen privind salariile, veniturile și pensiile, combătându-se astfel sărăcia în rândul femeilor; (iii) promovarea egalității între femei și bărbați în procesul decizional; (iv) combaterea violenței bazate pe gen și protejarea și sprijinirea victimelor; precum și (v) promovarea egalității de gen și a drepturilor femeilor în întreaga lume.
76. În prezent, participarea femeilor la piața muncii în UE este cu aproximativ 10 puncte procentuale mai mică decât cea a bărbaților. În plus, remunerația lor este, în medie, cu 16 % mai scăzută și sunt mai rar promovate în funcții de supraveghere și de conducere. Cel mai izbitor este faptul că mai puțin de 6 % dintre femei ocupă un post de director în cadrul unei mari societăți din UE cotate la bursă. Capacitatea economică a femeilor reprezintă un pas important către egalitatea de gen. Acest lucru a fost subliniat și în pilonul drepturilor sociale, aprobat de Consiliul European în luna noiembrie a anului trecut⁵³. Violența bazată pe gen rămâne o problemă generalizată în UE, una din trei femei fiind victimă a violenței fizice, a violenței sexuale sau a ambelor forme de violență⁵⁴.

⁵² Document de lucru al serviciilor Comisiei: Angajamentul strategic pentru egalitatea de gen 2016-2019 [SWD(2015) 278 final], 3.12.2015.

⁵³ Direcția Generală Justiție și Consumatori (Comisia Europeană). (aprilie 2018). Raport privind egalitatea între femei și bărbați în UE.

⁵⁴ Violența pe criterii de gen rămâne o problemă generalizată în UE, una din trei femei fiind victimă a violenței fizice, a violenței sexuale sau a ambelor forme de violență. Sursă: Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene. (martie 2014). Violența împotriva femeilor: anchetă realizată în ansamblul UE. Raport privind principalele rezultate.

77. Comisia utilizează toate instrumentele de care dispune pentru a îndeplini obiectivele prioritare stabilite în angajamentul său strategic. Acestea sunt: (i) monitorizarea legislației existente, inclusiv în ceea ce privește discriminarea în materie de remunerare, accesul la bunuri și servicii, interzicerea hărțuirii sexuale la locul de muncă, protecția lucrătoarelor gravide, inclusiv împotriva concedierii, standardele minime privind drepturile victimelor și ordinele europene de protecție; (ii) propunerea unor noi acte legislative, de exemplu privind introducerea, pentru toți lucrătorii, a concediului de paternitate plătit, a concediului plătit pentru creșterea copilului și a concediului plătit de îngrijitor, inclusiv a perioadelor de concediu pentru creșterea copilului netransferabile pentru mame și tați, precum și privind îmbunătățirea transparenței procesului de selecție în cadrul consiliilor de administrație ale celor mai mari societăți cotate la bursă; și (iii) aderarea la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul⁵⁵).
78. De asemenea, Comisia aplică și pune în aplicare o serie de politici, cum ar fi: (i) planul de acțiune pentru combaterea diferențelor de remunerare între femei și bărbați⁵⁶, care cuprinde un set extins și coerent de 20 de acțiuni concrete care urmează să fie realizate în perioada 2018-2019; și (ii) monitorizarea statelor membre prin intermediul procesului anual de supraveghere economică din cadrul semestrului european. Comisia finanțează inițiativele societății civile, alături de proiectele autorităților naționale, prin intermediul programului „Drepturi, egalitate și cetățenie” și, împreună cu Eurostat și cu Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE), contribuie la culegerea de date comparabile și de calitate privind egalitatea de gen din toate statele membre ale UE.

⁵⁵ Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, CETS Nr. 210, 11.5.2011.

⁵⁶ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European: Planul de acțiune al UE 2017-2019. Combaterea diferenței de remunerare între femei și bărbați [COM(2017) 678 final], 20.11.2017.

Vecinătate și negocieri privind extinderea

79. În documentul intitulat „Revizuirea politicii europene de vecinătate”⁵⁷ s-a menționat în mod specific că vor fi depuse eforturi suplimentare pentru a integra la nivelul politicilor și a consolida punerea în aplicare a RCSONU 1325 privind femeile, pacea și securitatea, a rezoluțiilor adoptate în continuarea acesteia, precum și a dimensiunii de gen în cadrul planificării, punerii în aplicare și revizuirii PSAC. În plus, cele 20 de rezultate preconizate pentru 2020, adoptate în 2017 de statele membre ale UE și de cele șase țări partenere din Europa de Est care fac parte din Parteneriatul estic, arată că egalitatea de gen este o chestiune transversală. Această chestiune este de asemenea vizată în mai multe obiective de sine stătătoare legate de consolidarea cooperării în materie de securitate, mai ales pentru a sprijini soluționarea conflictelor și preîntâmpinarea crizelor.
80. În comunicarea din 2016 privind politica de extindere a UE⁵⁸, s-a subliniat că sunt necesare eforturi suplimentare pentru asigurarea egalității între femei și bărbați, în special pe piața forței de muncă, și pentru combaterea violenței bazate pe gen. Toate țările implicate în procesul de aderare, cu excepția uneia, au ratificat Convenția de la Istanbul, care conține un articol specific referitor atât la situațiile de conflict armat, cât și la perioadele de pace [articolul 2 alineatul (3)]. Țările din cadrul Parteneriatului estic care nu ratificat încă convenția trebuie să depună mai multe eforturi în acest sens.
81. Atât Agenda privind FPS, cât și GAP II sunt cadre de politică relevante pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare și de violență la care sunt supuse femeile și fetele. Pentru a răspunde la conflictele nesoluționate și la degradarea situației de securitate în unele părți ale vecinătății europene, se află în curs de implementare mai multe acțiuni. Obiectivul acestora este: (i) de a spori participarea femeilor la inițiativele de consolidare a păcii; (ii) de a consolida capacitatea actorilor locali în cadrul proceselor locale de prevenire a conflictelor; și (iii) de a consolida expertiza internă în materie de securitate pentru a stabili o abordare cuprinzătoare pentru prevenirea extremismului violent.

⁵⁷ Comunicare comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Revizuirea politicii europene de vecinătate [JOIN (2015) 50 final], 18.11.2015.

⁵⁸ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Comunicarea din 2016 privind politica de extindere a UE [COM(2016) 715 final], 9.11.2016.

Instrumente de politică externă

82. Regulamentul de instituire a instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP⁵⁹) identifică egalitatea de gen și emanciparea femeilor drept aspecte transversale care trebuie incluse, în măsura posibilului, în toate acțiunile, inclusiv în programare. Considerentul 7 al regulamentului face o trimitere specifică la Rezoluțiile 1325 și 1820 ale Consiliului de Securitate al ONU privind FPS, evidențiind necesitatea de a combate violența împotriva femeilor în situațiile de conflict și de a promova participarea femeilor la procesul de consolidare a păcii.
83. Articolul 3 din regulament⁶⁰, care se referă la reacția în situații de criză sau de criză emergentă pentru prevenirea conflictelor, cuprinde dispoziții specifice privind sprijinirea punerii în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind FPS. Aceasta sunt menite: (i) să asigure că se răspunde în mod corespunzător nevoilor specifice ale femeilor în situații de conflict; (ii) să asigure că se ține seama de situația femeilor combatante în cadrul acțiunilor legate de demobilizarea și de reintegrarea foștilor combatanți și a familiilor acestora; și (iii) să consolideze rolul femeilor în dezvoltarea societății civile și participarea lor la procesele politice și în cadrul controlului civil al sistemului de securitate.

⁵⁹ Regulamentul (UE) nr. 230/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument care contribuie la stabilitate și pace. (JO L 77, 15.3.2014, p. 1).

⁶⁰ Regulamentul (UE) nr. 230/2014.

84. Prin adăugarea consolidării capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare⁶¹ (CBSD) drept nou tip de asistență pentru IcSP, UE poate sprijini cu eficacitate sporită țările partenere în consolidarea capacităților acestora de a preveni și de a gestiona singure crizele. Grație modificărilor aduse Regulamentului de instituire a IcSP, se poate acorda asistență actorilor militari astfel încât aceștia să efectueze sarcini legate de dezvoltare și de securitate pentru dezvoltare în situații excepționale și definite în mod clar: atunci când actorii care nu sunt militari nu le pot efectua; atunci când există o amenințare pentru existența sau funcționarea instituțiilor statului sau pentru apărarea drepturilor omului; atunci când există un consens între țara parteneră în cauză și UE potrivit căruia actorii militari sunt esențiali pentru menținerea, stabilirea sau restabilirea condițiilor fundamentale pentru dezvoltarea durabilă, inclusiv în contexte și în situații fragile sau destabilizate. În sfera consolidării capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare (CBSD), acțiunile țin seama de nevoile distincte ale femeilor în situații specifice de criză și de conflict.

⁶¹ Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu intitulată: Consolidarea capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare - Înzestrarea partenerilor pentru prevenirea și gestionarea crizelor, [JOIN (2015) 17 final], 28.4.2015.

Anexa II: Glosar

Acest glosar explică modul în care sunt utilizați anumiți termeni folosiți des în prezentul document.

Abordare dublă

Din 1996, Comisia s-a angajat să aibă o abordare dublă în scopul obținerii egalității de gen. Această abordare implică integrarea unei perspective de gen în toate politicile, introducând totodată măsuri specifice pentru a elimina, a preveni sau a remedia inegalitățile de gen. Ambele abordări funcționează împreună și nu se pot substitui una alteia⁶².

Acțiuni specifice

Măsuri care vizează un anumit grup și care au scopul de a elimina și de a preveni discriminarea sau de a compensa dezavantajele generate de atitudinile, comportamentele și structurile existente.

Acțiuni menite să favorizeze accesul membrilor anumitor categorii de persoane, în cazul de față femeile, la drepturi care le sunt garantate, în aceeași măsură ca membrilor altor categorii, în cazul de față bărbații⁶³.

Gen

Genul se referă la caracteristicile și oportunitățile sociale asociate faptului de a fi bărbat sau femeie și la relațiile dintre femei și bărbați și dintre fete și băieți, precum și la relațiile dintre femei și la cele dintre bărbați. Aceste caracteristici, oportunități și relații sunt construite pe plan social și sunt deprinse prin procese de socializare. Ele depind de context și de epocă și sunt variabile. Genul determină ce se așteaptă de la un bărbat sau de la o femeie, ce li se permite și ce este valorizat la o femeie sau la un bărbat într-un anumit context.

⁶² <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/what-is-gender-mainstreaming>.

⁶³ http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions#Specific_actionmeasure

Genul nu este sinonimul cuvântului „sex”. Sexul se referă la diferențele biologice dintre bărbați și femei. Aceste diferențe sunt universale și perene. Nu variază nici în spațiu (de la o țară la alta), nici în timp (de la o perioadă la alta⁶⁴).

În majoritatea societăților există diferențe și inegalități între femei și bărbați în ceea ce privește responsabilitățile încredințate, activitățile desfășurate, accesul la resurse și controlul asupra acestora, precum și posibilitățile de a lua decizii. Genul face parte dintr-un context sociocultural mai larg. Mai sunt și alte criterii importante pentru analiza socioculturală, printre care se numără: clasa socială, rasa, nivelul de sărăcie, grupul etnic, religia și vârsta. Rolurile fiecărui gen și relațiile dintre genuri suferă adesea modificări în timpul conflictelor armate și după acestea. Este important de precizat că genul nu se referă numai la femei, ci la diferențele construite pe plan social în situațiile dintre femei și bărbați, care pot duce la diferențe privind accesul la putere, la sănătate, la cunoaștere etc. Prin urmare, perspectiva de gen se referă în egală măsură la rolul bărbaților.

Egalitatea de gen

Se referă la egalitatea între femei și bărbați și între fete și băieți în ceea ce privește drepturile, responsabilitățile și oportunitățile lor. Egalitate nu înseamnă că femeile și bărbații vor deveni la fel, ci că drepturile, responsabilitățile și oportunitățile femeilor și ale bărbaților nu vor depinde de faptul că s-au născut femeie sau bărbat. Egalitatea de gen presupune că sunt luate în considerare interesele, nevoile și prioritățile atât ale femeilor, cât și ale bărbaților, recunoscându-se diversitatea diferitelor grupuri de femei și bărbați. Egalitatea de gen nu este o chestiune care le privește numai pe femei, ci care ar trebui să-i preocupe și pe bărbați și să-i implice pe deplin. Egalitatea între femei și bărbați este considerată atât o chestiune care ține de drepturile omului, cât și o condiție prealabilă a unei dezvoltări durabile centrate pe oameni și un indicator al acesteia⁶⁵.

⁶⁴ <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions>

⁶⁵ <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions>

Integrarea perspectivei de gen

Integrarea perspectivei de gen înseamnă (re)organizarea, îmbunătățirea, dezvoltarea și evaluarea proceselor de politică astfel încât, la toate nivelurile și în toate etapele, factorii implicați în mod normal în luarea deciziilor de politică să integreze perspectiva egalității de gen în toate politicile⁶⁶. Integrarea perspectivei de gen este procesul de evaluare a implicațiilor, pentru femei și bărbați, a oricărei acțiuni planificate, inclusiv legislație, politici sau programe, în toate domeniile și la toate nivelurile. Este o modalitate de a transforma problemele și experiențele femeilor și ale bărbaților într-o dimensiune integrală a conceperii, punerii în aplicare, monitorizării și evaluării politicilor și programelor în toate sferele, politică, economică și socială, astfel încât femeile și bărbații să beneficieze în mod egal de acestea, iar inegalitatea să nu fie perpetuată. Obiectivul suprem este de a se ajunge la egalitatea de gen⁶⁷.

Toate acțiunile externe ale UE în situații fragile și afectate de conflicte ar trebui să se bazeze pe o analiză riguroasă a conflictului, bazată pe o analiză de gen solidă, având ambiția de a transforma relațiile sociale conflictuale și normele sociale.

Toate politicile de prevenire a conflictelor și alte politici puse în aplicare în situații afectate de conflict sau expuse riscului de conflict trebuie să conceapă obiective specifice privind egalitatea de gen, care să ofere o bază solidă pentru abordările care integrează dimensiunea de gen și pentru monitorizarea progreselor. O parte importantă a integrării perspectivei de gen este asigurarea faptului că toate obiectivele generale țin seama de problematica genului (adică stabilesc criterii transparente și care țin seama de aspectele legate de gen), fapt ce ar putea duce la integrarea perspectivei de gen în cadrul unui proces general.

⁶⁶ <https://www.coe.int/en/web/genderequality/what-is-gender-mainstreaming>

⁶⁷ <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions>

Analiza de gen

Analiza de gen este o examinare critică a modului în care diferențele, la nivelul rolurilor, activităților, nevoilor, oportunităților și drepturilor/garanțiilor asociate genului afectează bărbații, femeile, fetele și băieții în anumite situații sau contexte. Analiza de gen examinează relațiile dintre femei și bărbați și accesul acestora la resurse și controlul asupra lor, precum și constrângerile de care se izbesc în raporturile reciproce. Toate evaluările sectoriale sau analizele situaționale ar trebui să cuprindă o analiză de gen, pentru a garanta că nedreptățile și inegalitățile pe criterii de gen nu sunt exacerbate de măsurile întreprinse și că, atunci când este posibil, se promovează consolidarea egalității de gen și a dreptății în relațiile de gen.

Pentru a le asigura un caracter inofensiv, toate măsurile luate de UE în situații afectate de conflicte și în situații fragile trebuie fundamentate de o analiză a conflictului care să includă o analiză solidă de gen; prin aceasta se înțelege că măsurile luate țin seama de situațiile potențial diferite ale femeilor și ale bărbaților și de relațiile de putere dintre diferitele segmente ale populației în ansamblul instituțiilor formale și informale dintr-o societate.

Analiza de gen va revela tipare de includere și de excludere, în funcție de gen și de alți factori, cum ar fi situația socioeconomică, apartenența etnică și religia, vârsta, handicapul sau abilitățile, originea geografică, orientarea sexuală, starea civilă, statutul de părinte, nivelul educației etc. fiind, prin urmare, o componentă esențială a unei analize semnificative a situației și a conflictelor.

Violență sexuală și bazată pe gen

Violența sexuală și bazată pe gen este un termen-umbrelă pentru orice act dăunător care este comis împotriva voinței unei persoane și care se bazează pe diferențele (de gen) dintre femei și bărbați atribuite social. Actele de violență sexuală și bazată pe gen încalcă o serie de drepturi universale ale omului protejate prin instrumente și convenții internaționale. Numeroase forme, dar nu toate, de violență sexuală și bazată pe gen sunt ilegale și constituie fapte penale în legislațiile și politicile naționale. La nivel mondial, violența sexuală și bazată pe gen afectează mai multe femei și fete decât bărbați și băieți. Cu toate acestea, este important de remarcat că bărbații și băieții pot fi și ei victime ale violenței bazate pe gen, inclusiv ale violenței sexuale.

Nu există nicio definiție consensuală a violenței sexuale. Definițiile care se folosesc în mod curent includ orice act cu caracter sexual sau orice încercare de a obține un act sexual prin recurgere la forță.

Violul și alte forme de violență sexuală, când sunt comise în contextul unui conflict armat național sau internațional, constituie încălcări în temeiul dreptului internațional umanitar. Toate părțile la un conflict armat trebuie să respecte interzicerea violenței sexuale.

Toate statele au obligația de a-i urmări penal pe făptași. Violul și alte forme de violență sexuală sunt interzise în temeiul dreptului tratatelor (cea de a patra Convenție de la Geneva și protocoalele adiționale I și II) și al dreptului cutumiar aplicabile în caz de conflict armat, la nivel național sau internațional⁶⁸.

⁶⁸ <https://www.icrc.org/en/document/sexual-violence-armed-conflict-questions-and-answers>
<https://www.icrc.org/eng/resources/documents/statement/2013/united-nations-women-statement-2013-10-16.htm>

„Violența bazată pe gen” și „violența împotriva femeilor” sunt termeni utilizați frecvent cu același sens deoarece, de cele mai multe ori, violența bazată pe gen este comisă de bărbați asupra femeilor și a fetelor. Cu toate acestea, este important să se rețină aspectul „bazată pe gen” al conceptului, care evidențiază faptul că violența împotriva femeilor este o expresie a raportului inegal de forțe dintre femei și bărbați⁶⁹.

Violența sexuală are loc atunci când autorul acesteia a comis un act cu caracter sexual asupra uneia sau mai multor persoane, sau face astfel încât respectiva persoană sau respectivele persoane să fie implicate într-un asemenea act prin recurgerea la forță sau prin amenințarea cu forța sau cu coerciția, precum cea cauzată de teama de violență, constrângere, detenție, oprimare psihologică sau abuz de putere împotriva respectivei sau respectivelor persoane, sau profitând de un mediu coercitiv ori de incapacitatea respectivei sau respectivelor persoane de a-și da consimțământul explicit⁷⁰.

Exploatarea sexuală și abuzul sexual

Exploatare sexuală înseamnă orice abuz real sau încercare de abuz în raport cu poziția de vulnerabilitate, de diferență de putere, sau de încredere, în scopuri sexuale, inclusiv, dar nu numai, extragerea de foloase pecuniare, sociale sau politice de pe urma exploatării sexuale a altcuiva. Abuzul sexual înseamnă o intruziune de natură sexuală sau amenințarea cu aceasta, fie cu forța, fie în condiții de inegalitate sau de coerciție⁷¹.

UE va asigura o toleranță zero față de exploatarea sexuală și de abuzurile sexuale. Acest obiectiv se va îndeplini prin intermediul unor mecanisme stabilite de responsabilizare care îi vizează pe toți membrii personalului angajați sau desfășurați de UE sau ai oricărui tip de personal auxiliar al UE, inclusiv persoanele detașate sau angajate cu contract. Mecanismele vor trata cu promptitudine, eficacitate și corectitudine toate acuzațiile de exploatare sexuală și de abuz sexual.

Mecanismele care tratează încălcările codurilor de conduită și ale normelor de comportament țin de ierarhia de conducere și de resursele umane, și nu de consilierii pe probleme de drepturi ale omului și de gen.

⁶⁹ <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>

⁷⁰ Elemente din Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.

⁷¹ În concordanță cu standardele ONU (ST/SGB/2003/13) și cu definiția utilizată în Standardele generale de conduită actualizate din martie 2018 (6877/18).

Monitorizare

Proces continuu de urmărire a informațiilor în funcție de parametri specifici și de asigurare a realizării obiectivelor.

Revizuire

Evaluare periodică a consecințelor unei intervenții, cu accent deosebit pe dimensiunile operaționale.

Evaluare

Utilizare sistematică a dovezilor pentru a evalua cât de bine își îndeplinesc politicile obiectivele și, deosebit de important, dacă sunt sau nu eficace.

Anexa III: RCSONU 1325 și rezoluțiile ulterioare ale CSONU privind FPS

Adoptată la 31 octombrie 2000, RCSONU 1325 este prima rezoluție a Consiliului de Securitate care abordează impactul disproporționat și unic al conflictelor armate asupra femeilor. RCSONU 1325 reafirmă convențiile și angajamentele juridice internaționale și regionale anterioare privind FPS și stabilește o serie de principii noi. Aceasta accentuează necesitatea participării egale și depline a femeilor ca agenți activi la preîntâmpinarea și soluționarea conflictelor, la negocierile de pace, la consolidarea păcii, la menținerea păcii, la răspunsul umanitar și la reconstrucția post-conflict. Ea invită statele membre să asigure participarea egală și implicarea deplină a femeilor în toate eforturile de menținere și promovare a păcii și securității. Mai mult, solicită tuturor actorilor să sporească participarea femeilor și să includă perspectivele de gen în toate eforturile de pace și securitate ale Organizației Națiunilor Unite, inclusiv în demobilizare, dezarmare și reintegrare (DDR) și în reforma sectorului de securitate (RSS).

La 19 iunie 2008, Consiliul de Securitate al ONU a adoptat Rezoluția 1820 privind violența sexuală în conflicte, care stabilește în mod explicit legătura dintre violența sexuală ca tactică de război și menținerea păcii și securității internaționale. RCSONU 1820 consolidează Rezoluția 1325 prin recunoașterea faptului că violența sexuală este adesea răspândită și sistematică și poate împiedica reinstaurarea păcii și securității internaționale. Consiliul de Securitate are acum un mandat clar de abordare a violenței sexuale și bazate pe gen, inclusiv prin sancțiuni și formare pentru abilitarea personalului din teren pentru prevenirea și răspunsul la aceste chestiuni. Rezoluția evidențiază faptul că violența sexuală înfăptuită de purtătorii de arme împotriva civililor constituie o crimă de război și solicită părților la conflictele armate să adopte imediat măsurile adecvate pentru protejarea civililor împotriva violenței sexuale, inclusiv prin formarea trupelor și aplicarea de măsuri disciplinare.

Adoptată la 30 septembrie 2009, Rezoluția 1888 a Consiliului de Securitate al ONU reiterează că violența sexuală exacerbează conflictele armate și obstrucționează pacea și securitatea în lume. De asemenea, rezoluția îndeamnă liderii să combată violența sexuală legată de conflicte și solicită desfășurarea de echipe de experți în cazul în care apar situații de violență sexuală în timpul conflictelor. Următoarea rezoluție, și anume Rezoluția 1889 a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată la 5 octombrie 2009, se axează pe consolidarea păcii postconflict și pe participarea femeilor la toate etapele procesului de pace; în rezoluție se solicită să se elaboreze indicatori care să evalueze punerea în aplicare a RCONU 1325 (2000).

La 16 decembrie 2010, Consiliul de Securitate al ONU a adoptat Rezoluția 1960, care reafirmă apelul la încetarea violenței sexuale în cadrul conflictelor, creând totodată un mecanism de includere pe liste. Rezoluția transmite mesajul politic direct că există consecințe pentru actele de violență sexuală, printre care: înscrierea pe listele cuprinse în rapoartele anuale ale secretarului general, sesizări ale Comitetului pentru sancțiuni al ONU și ale CPI, condamnare internațională și despăgubiri.

Rezoluția 2106 a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată la 24 iunie 2013, urmărește să operaționalizeze obligațiile actuale privind RCONU 1325 și să monitorizeze și valorifice structurile și inițiativele existente, mai degrabă decât să creeze unele noi. În plus, se axează pe participarea femeilor la procesul de combatere a violenței sexuale și sprijină recurgerea la căile justiției.

La 18 octombrie 2013, Consiliul de Securitate al ONU a adoptat Rezoluția 2111 care stabilește metode concrete de combatere a deficitului de participare a femeilor și care recunoaște necesitatea de a se aborda cauzele profunde ale conflictelor armate și riscurile pentru securitate cu care se confruntă femeile, afirmând în mod explicit necesitatea unei „abordări integrate” a păcii durabile. De asemenea, rezoluția stabilește o legătură între dezarmare și egalitatea de gen, prin menționarea Tratatului privind comerțul cu arme.

Adoptată la 13 octombrie 2015, Rezoluția 2242 a Consiliului de Securitate al ONU încurajează evaluarea strategiilor și a resurselor în ceea ce privește punerea în aplicare a Agendei privind FPS și solicită creșterea finanțării pentru formarea, analiza și programele care țin seama de dimensiunea de gen. În același timp, subliniază importanța cooperării cu societatea civilă și insistă asupra faptului că genul ar trebui considerat drept o chestiune transversală în cadrul programelor de combatere a extremismului violent și a celor de combatere a terorismului.

În plus, Agenda privind FPS a fost extinsă și mai mult prin două rezoluții ulterioare ale CSONU, și anume RCSONU 2272 (2016) privind exploatarea sexuală și abuzurile sexuale și RCSONU 2331 (2016) privind traficul de persoane în situații de conflict.

Anexa IV: Inventar neexhaustiv al politicilor privind FPS

- Abordare cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU1325 și 1820 privind FPS, Consiliul Uniunii Europene (2008, doc. 15671/1/08)
- Indicatori privind abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind femeile, pacea și securitatea (2010, doc. 11948/10)
- Raport privind indicatorii UE pentru abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind femeile, pacea și securitatea (2011, doc. 9990/11)
- Punerea în aplicare a RCSONU privind femeile, pacea și securitatea în contextul misiunilor și operațiilor PSAC (2012, doc. 7109/12)
- Cadrul strategic al UE și planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația (2012, doc. 11855/12)
- Al doilea raport privind indicatorii UE pentru abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind femeile, pacea și securitatea (2014, doc. 6219/14)
- Document neoficial privind eliminarea violenței sexuale din cadrul conflictelor – Ghid pentru acțiunile practice de la nivelul UE (2014, doc. PSC MD 155/14)
- Raport privind progresele Documentului neoficial privind eliminarea violenței sexuale din cadrul conflictelor – Ghid pentru acțiunile practice de la nivelul UE (2015)
- Contribuția UE la studiul global privind FPS (2015, doc. 7595/15)
- Planul de acțiune pentru egalitatea de gen 2016-2020 în relațiile externe ale UE (2015, doc. 13201/15) și documentul de lucru comun aferent al serviciilor Comisiei [2015, doc. SWD (2015) 182 final]
- Angajamentul strategic pentru egalitatea de gen 2016-2019 al Comisiei [2015, doc. SWD (2015) 278 final]
- Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2015-2019 (2015, doc. 10897/15)
- Cea de a 15-a aniversare și revizuire globală a RCSONU 1325 privind femeile, pacea și securitatea – Angajamente din partea UE și a statelor sale membre (2015, doc. 12904/15)

- Strategia globală pentru politica externă și de securitate a UE (2016)
- Concluziile Consiliului privind Strategia globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene (2016, doc. 13202/16)
- Planul de punere în aplicare a Strategiei globale pentru securitate și apărare a UE (2016, doc. 14392/16)
- Concluziile Consiliului privind punerea în aplicare a Strategiei globale a UE în domeniul securității și apărării (2016, doc. 14149/16)
- Raport referitor la studiul de referință privind integrarea drepturilor omului și a egalității de gen în politica de securitate și apărare comună a Uniunii Europene (2016, doc. 15726/16)
- Codul de conduită și disciplină în cadrul misiunilor civile PSAC ale UE (2016, 12076/16)
- Standarde generale de conduită actualizate pentru misiunile și operațiile PSAC (2018, doc. 6877/18)
- Indicatorii revizuiți privind abordarea cuprinzătoare a punerii în aplicare de către UE a RCSONU 1325 și 1820 privind femeile, pacea și securitatea (2016, doc. 10805/16)
- Raport privind progresele Documentului neoficial privind eliminarea violenței sexuale din cadrul conflictelor – Ghid pentru acțiunile practice de la nivelul UE (2016, doc. PSC MD 17/16)
- Al treilea raport privind progresele Documentului neoficial privind eliminarea violenței sexuale din cadrul conflictelor – Ghid pentru acțiunile practice de la nivelul UE” (2016, doc. 14329/16)
- 2017/Document neoficial al consilierului principal al SEAE referitor la o foaie de parcurs și un plan de lucru informale privind genul/egalitatea de gen, capacitatea femeilor și punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a CSONU privind femeile, pacea și securitatea (2017, doc. WK 665/2017 INIT)
- Consensul european privind dezvoltarea (2017, doc. 9459/17), Comunicare comună – O abordare strategică privind reziliența în cadrul acțiunii externe a UE [2017, doc. JOINT (2017) 21 final].